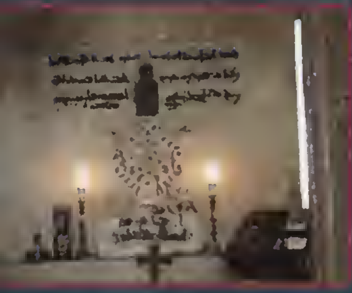
BAKISYAN (ALAGÖZ) KÖYÜ'NÜN TARİHÇESİ

ܡܟܬܒܢܘܬܐ ܕܩܪܝܬܐ ܕܒܝܬ ܒܩܣܝܢ

(ܒܩܣܝܢܐ)

...duşkudşinin üzerindeki orta ve alt yazıt

Sarhafdana Köyü'ndeki Meryem Ana Kilisesi'nin kalıntılarından görüntüler

...Mor Yuhanon (Dera ...Sorke) Manastırı'nın giriş kapısı. ...Etrafında Süryanice kitabeler

Bavatanedeki Vaftizhane görüntüsü

H. Gabriyel AKYÜZ & Şabo AKTAŞ

Mardin - 2004

BAKISYAN / ALAGÖZ KÖYÜ'NÜN TARİHÇESİ

ܡܫܬܥܝܢܘܬܐ ܕܩܪܝܬܐ ܕܒܝܬ ܩܣܛܠ
(ܒܩܣܝܢܐ)

H. Gabriyel AKYÜZ - Şabo AKTAŞ

MARDİN-2004

İsteme Adresi:
Mardin Kırklar Kilisesi
Çabuk Mah. 217 Sağlık Sok.
No: 8   47100 - MARDİN
Tel.: (0482) 212 10 39
Fax: (0482) 212 66 07

Fotoğraf:
İshak AKYÜZ ve H.Gabriyel AKYÜZ

ISBN:
8233-10-6

Baskı: Anadolu Ofset -İstanbul
Tel.: (0212) 567 13 89
1. Basım: Nisan 2004

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ

İçinde doğduğumuz, büyüdüğümüz, sokaklarında dolaştığımız, gözbebeğimiz kadar sevdiğimiz Bakısyan/Alagöz Köyümüz; dağlarında, bağlarında, ormanlarında, vadilerinde ve ayrıca tarihi mekanlarında doyumsuzlukla gezdiğimiz günler artık içinde yaşamamamıza rağmen halen hayallerimizde ve rüyalarımızda geçmektedir. Köyümüzün sevgisi yüreğimizde taht kurmuştur. Ona karşı beslediğimiz ilgiden dolayı tarihini yazmaya bir yükümlülük hissetmişizdir. Çünkü tarih yazmak da en az tarih yapmak kadar önemlidir. Bugün, köyümüzden ayrılan 700-800 kadar aile vardır ve bunlar dünyanın değişik ülkelerinde yaşamaktadırlar. Bunların çoğu henüz köyü görmüş değildirler.

Köyü tarihiyle ve fotoğraflarıyla onlara götürmeyi amaç edindik ki, köye karşı olan sevgileri yeniden canlansın ve sürekli gelip onu ziyaret etsinler. Köyü yaşatma vakfı/derneği kursunlar ve içinde yaşayan köylülerle de diyalog içinde olsunlar.

Bu araştırmayı yaparken, yazılı belgelere ulaşmamız olanaksızdı. Çünkü şimdiye kadar buna benzer herhangi bir eser yazılmamıştır. Oysa, başvurduğumuz en güvenilir kaynak ise genellikle görgü tanıklarının ifadesi ve yaşlıların sözlü tarihi olmuştur. Özellikle herhangi bir konuda yanlış bilgiler aktardıysak, bu yanlışları 2.baskıda düzeltmek üzere köylülerimizin ve okuyucularımızın sevgi dolu eleştirilerini büyük bir memnuniyetle kabul edeceğiz.

Bu konuda yardımını bizden esirgemeyen herkese sonsuz şükranlarımızı sunarken, okuyucularımıza da faydalı bir çalışma yapabilmişsek kendimizi çok bahtiyar göreceğiz.

H. Gabriyel AKYÜZ ve Şabo AKTAŞ

Hasankeyf
Dicle Nehir
Botan Çayı
GERCÜŞ
Kerburan
Deyvan
Zaz
MIDYAT
Zahuran
Haldan
Midin
Karakol
Başpirin
Araban
Sarıköy
Kartmin
Deromer
Belarikaşir

BAKISYAN / BETH-KUSTAN / ALAGÖZ KÖYÜ

Bakısyan Köyü'nden değişik görüntüler...

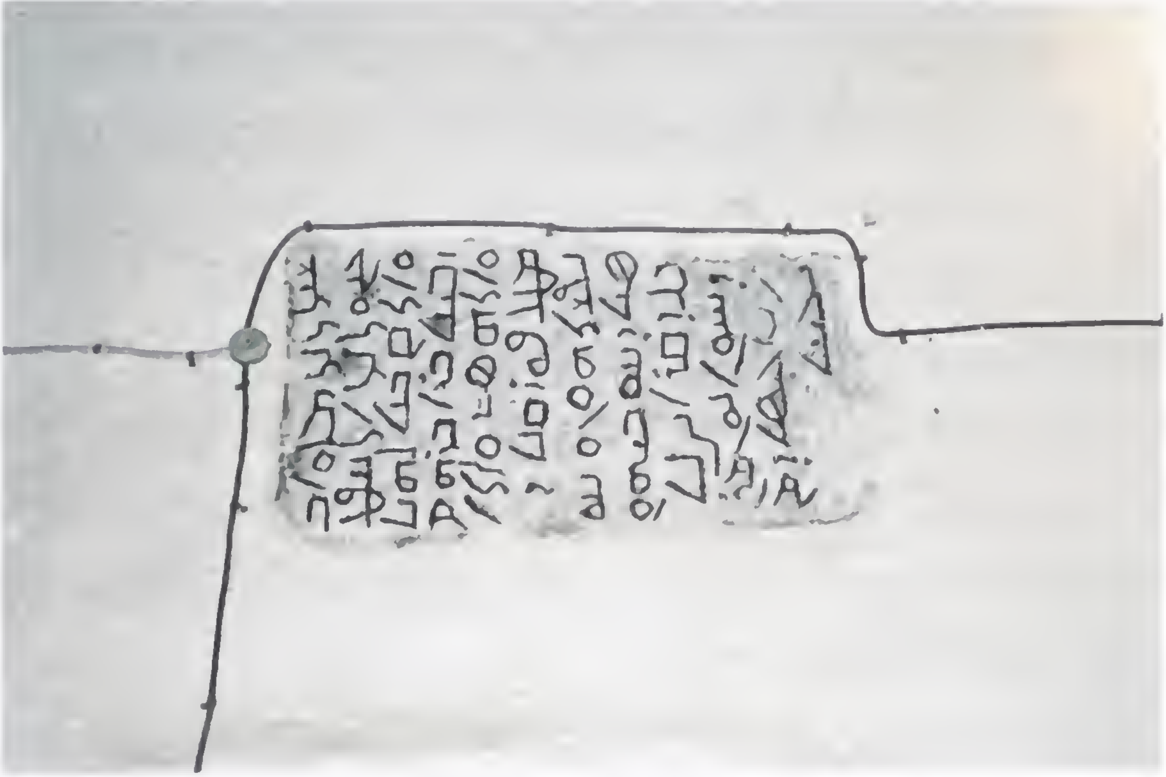
Bakısyan Köyü'nden değişik kesitler...

Köyün Güney batısından çekilen bir görüntü.

KÖYÜN TARİHÇESİ

Bakısyan Köyü'nün kuruluş tarihi kesin olarak bilinmemektedir. Yalnız bu köyde M.S. 4. yüzyılın ortalarında insanların varlığına rastlanır. Bununla ilgili elimizde mevcut olan en güvenilir kaynak; Mor İliyo Kilisesi'nin kuzey cephesinde görünen ve rahat bir şekilde okunabilen Süryanice bir yazıt mevcuttur.

Kilisenin kuruluş tarihini kanıtlayan
4. Yüzyıldan kalma yazıt

Yazıtın tercümesi:
"343 yılında Abrohom oğlu Zbino, ruhların kurtuluşu ve

günahların bağışlanması için gayret ederek bu kiliseyi inşa etti. Bunu okuyan her kimse, Rab onları kurtarması için dua etsin."

Yukarıdaki yazıttan anlaşılan Bakısyan Köyü'nün kuruluşu M.Ö. ki yıllara rastlar. Çünkü Kilisenin yapılış tarihi 343 yılında olduğuna göre köyün mevcudiyeti de haliyle daha önceki yüzyıllara dayanır. Ayrıca Köyün Beth-Kustan ismini taşımasını da Roma İmparatoru Kustantin'den kaynaklandığı düşünülmektedir. Çünkü Romalılar bölgeyi zapt ettiklerinde sürekli Perslerle savaşmaktaydılar. Köy coğrafi konum açısından Pers ülkesinin istikametindedir ve oraya gidilebilmesi için köyün bir geçit olarak kullanılması gayet doğaldır. Muhtemeldir ki, Kustantin'in oradan geçmesiyle veya herhangi bir olayın orada yaşanması üzerine Beth-Kustan ismi köye verilmiştir. Çünkü bunun dışında da köyün 3 km. doğusunda yer alan bir dağın düzlüğünde bulunan bir kayalık, Kustantin'in annesinin adını taşımakta ve halen '**Helani Kayalığı**' olarak köylüler tarafından anılmaktadır. Bu da yukarıda ortaya atmış olduğumuz iddiayı desteklemektedir.

Kilisenin yapılış tarihi ile Kustantin'in hüküm sürdürdüğü dönem de aynı döneme rastlamaktadır. "Beth-Kustan" Süryanice'de 'Kustan'ın evi' anlamına gelir. Süryani okurlar bunu rahatlıkla anlarlar.

KÖYÜN SINIRLARI VE KOMŞU KÖYLER

1-Doğusunda, yaklaşık 10 km. uzaklıkta kalan köyün mezrası olan 'Deyr-kube' (Karagöl) dir. Toprak sınırı; 'Gundke Nahme'nin sonuna kadar uzamaktadır.

2-Batısında, yaklaşık 8 km. uzaklıkta yer alan Harabe Kasre (Tavşanlı Köyü) Köyü gelmektedir. Toprak sınırı; 'Bavatane Dağı'nın bitimine kadar uzamaktadır.

3-Kuzeyinde, Bakısyan'a yaklaşık 9-10 km. mesafede Deyvan (Sümer) Beldesi komşuluk etmektedir. Toprak sınırı; 'Baylo Köyü'nün toprağını kapsamaktadır. Maalesef bu köy, 50-60 yıl önce köylüler tarafından satılmış olup köyün tasarrufunda değildir.

4 - Güneyinde, 4 km. uzaklıkta olan Hah (Anıtlı) Köyü vardır. Toprak sınırı; 'Şkera Bılınd'a kadar gitmektedir.

5 - Güneydoğusunda ise, 'Cerne Rasul Dağı ve Berma Gule' yer almaktadır.

6 - Güneybatısında, 'Harbe Dgavro ve Harbe Dukam' yer almaktadır.

7 - Kuzeydoğusunda da 'Saluto Dağı'na kadar uzanır.

8 - Kuzeybatısında, 'Kırıka Mezrası' yer almaktadır. Bu mezra da bir zamanlar köyün mülkiyetine ait olduğu söylenilmektedir.

COĞRAFİ KONUMU

Bakısyan, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde Mardin'in Midyat İlçesi'ne bağlı bir köy olup, Midyat ve Dargeçit ilçelerinin ortasında kalmaktadır. Midyat'tan 35 km, Dargeçit'ten de 15 km. uzaklıktadır. Dargeçit İlçe olduğu yıllarda Bakısyan Köyü ona bağlandı. Ancak köylüler alışveriş için Dargeçit'e gitmek istedikleri zaman araba bulamadıklarından dolayı sürekli Midyat'a giderlerdi. Bundan dolayı 1996 yılında yaptıkları müracaat üzerine köy Midyat'a bağlandı.

Köy, yeryüzü şekilleri bakımından dağlıktır. Dört yüksek dağla çevrilmiş ve geniş bir çukur alan üzerinde kurulmuştur. Bölgenin iklim şartları çerçevesinde sert bir iklim yapısına sahiptir. Bunaltıcı sıcaklık nedeniyle köy halkı yazın, damlarda yatmaktadır. Vadilerinden esen hava esintileri sayesinde geceleri çok serin geçer, bundan dolayı gece uykusu çok hoştur. Köyün sınırları içerisinde sayısız mağaralar vardır. Bu mağaraların bir kısmı eskiden yerleşim alanı olarak kullanılmaktaydı.

Köyün sınırı bu kadar geniş olmasına rağmen, çiftçilik için elverişli değildir. Çünkü içinde geniş çaplı

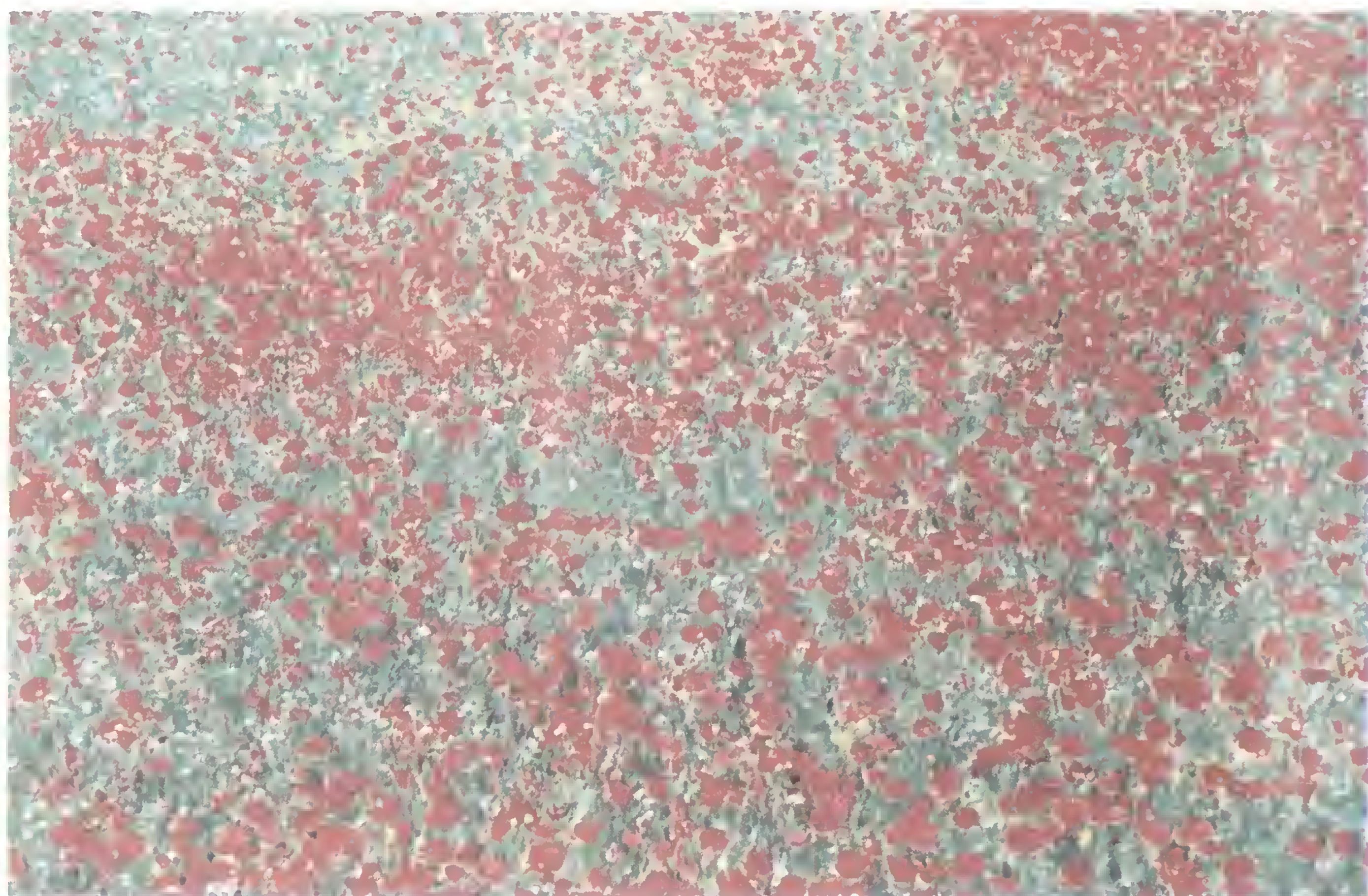
tarlalar bulunmamakta, var olanlar da küçük çapta olup ve genellikle taşlarla doludur. Bu küçük çaplı tarlalarda buğday, arpa, mercimek, nohut ve burçak ekilmektedir. Verimi ise, mevsimin yağışına bağlıdır. Köyün etrafında ve dağlık kesiminde genellikle bağlar mevcuttur. Bu bağlardan kuru üzüm, pekmez, şarap yapılmakta ve bu bağlar köylülerin geçim kaynağını teşkil etmektedir. Ayrıca köyün dağları genellikle sıkı bir ormandan oluşmaktadır.

Köylüler arasında öteden beri veraset yoluyla paylaşılmış olan bu orman, bağların yanı sıra köylülerin ikinci gelir kaynağıdır. Bunların dışında da bağların ve tarlaların içinde palamut, badem, armut, incir, nar, elma, kaysı, dut, ayva ve bıtım gibi değişik meyve ağaçları görülmektedir.

Bakısyan Köyü ormanından kesitler

KÖYDEKİ TARİHİ ESERLER

Köy, eski bir yerleşim alanı olmasına rağmen, Mor İliyo Kilisesi dışında herhangi başka bir eski esere rastlanmamaktadır. Köydeki bütün evlerin yapı şekli genellikle tonozdan yapılmış çok mütevazı evlerdir. Fakat 20. yüzyılın ilk çeyreğinden sonra bu evlerin üzerine yeni kasırlar inşa edilmeye başlanmıştır. Köyün aile sayısı 1970 yıllarda 130 aileye ulaşmışken, maalesef bugün 20 aileye düşmüştür. Böylece köy tenhalaşmış ve sönmüş bir manzara şekline dönmüştür.

Köyün doğusunda yer alan kilise ise, kuzey duvarında bulunan yazıttan da anlaşıldığı gibi Peygamber Mor İliyo adına 4.yüzyılda inşa edilmiş. Yazıtın fotoğrafı ve tercümesi kitabın 10. Sayfasında yer almıştır.

Mor İliyo Kilisesi'nin doğu cephesinden bir kesit

Mor İliyo Kilisesi'nin güney cephesinin görünüşü

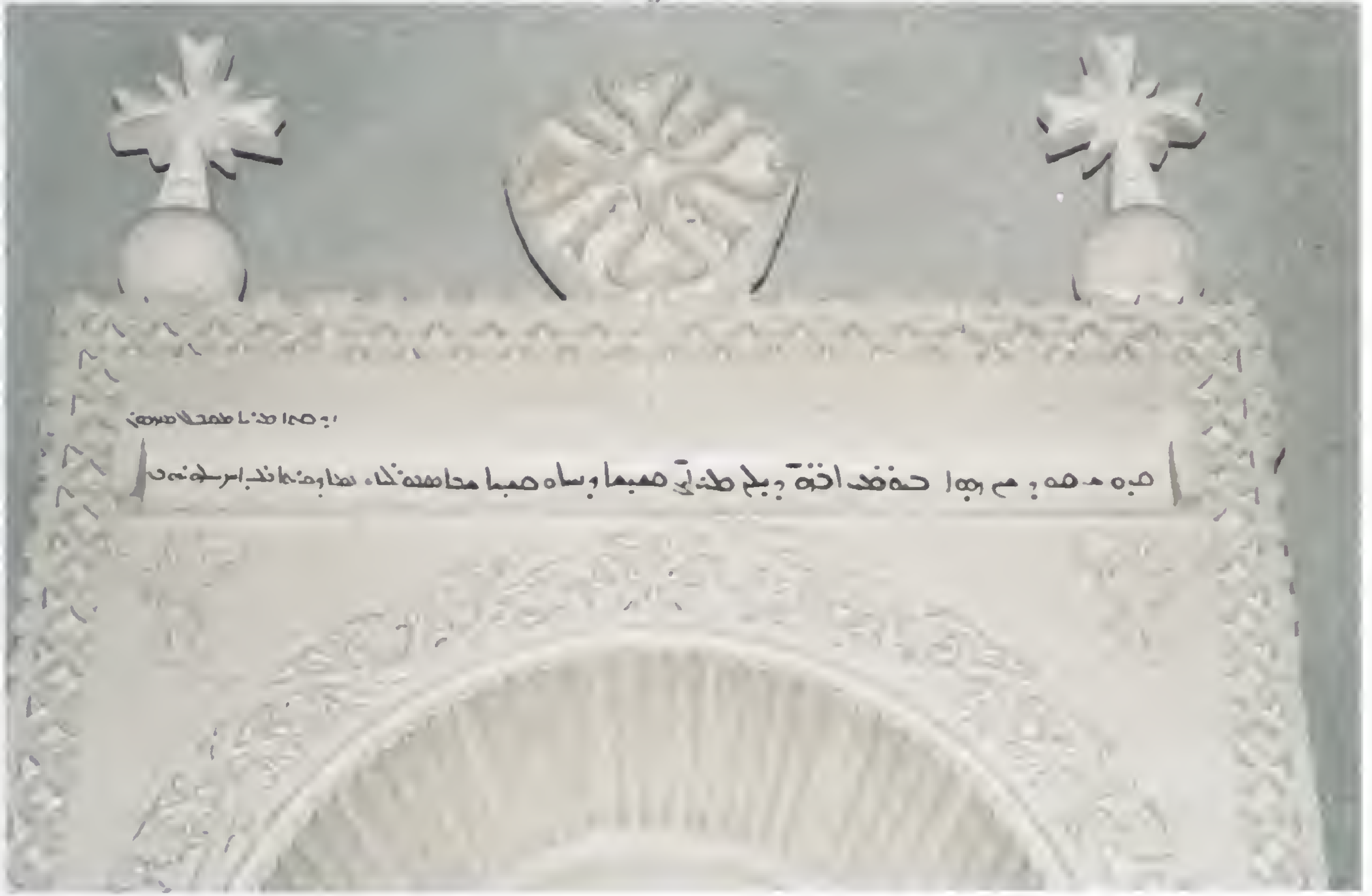
Mor İliyo Kilisesi'nin güney cephesi ve çan kulesiyle birlikte görünüşü

Kilisenin mevcut olan bugünkü yapısı onun restore edildiğinin ve hatta yenilendiğinin ipuçlarını vermektedir. Kilisede 1901 yılında taş işçiliğiyle yapılan görülmeye değer bir kduşkudşin vardır.

Kduşkudşinin[1] üç değişik yerinde Süryanice yazıtlar vardır.

Kduşkudşinin üzerindeki üst yazı

[1] *Kduşkudşin: Ayininin icra edildiği bölümdür. Kutsalların kutsalları anlamını taşır.*

Birincisi: enüst de olup zayıf ve eksik bir tarzla yazılmıştır.
Tercümesi: "**Bu Kduşkudşin, atalarımız Mor İğnatiyos döneminde yapılmıştır. Papaz Denho, Papaz Şabo, diyakoslar ve köy halkı herkes maddi durumuna göre yardım etmiştir. Rab onların yardımını kabul etsin**". Bu yazıtta patriğin ve metropolitin ismi yazılmamıştır.
İkincisi: Kduşkudşinin ortasında görülmektedir.

Kduşkudşinin üzerindeki orta ve alt yazıt

Tercümesi: "*Baba, Oğul, ve Kutsal Ruh. Tanrısal sevginin gayreti Papaz Denho'yu dürterek bu kduşkudşini,- Patrik Abdulmesih ve Midyat Episkoposu Yakup döneminde Mor İliyo Kilisesi'ne yapmıştır*".

Üçüncüsü: Kduşkudşinin alt kısmındadır. Okunaklı bir şekilde yazılmıştır.
Tercümesi: "1901 Miladı yıl Brahım oğlu usta Melke". Ayrıca Kilisenin Mezbah kapısının da yenilendiğine ve büyütüldüğüne dair duvarın sağ köşesinde görünen bir Süryanice yazıt vardır. Kilisenin mezbah bölümünün dış yapısı kilisenin diğer yapısından 1,5 m. kadar daha alçaktır. Çünkü eski kiliselerin mimarı şekliyle yapılmıştı. Bu tür mimari tarz, Derkube Mezrası'ndaki Mor Yakup Kilisesi ve Barhemiye'deki Mor Barsavmo Kilisesi'nde halen mevcuttur. 19. yüzyılın sonlarına doğru yapılan bir restorasyon çalışmasında her iki bölüm de yenilenmiş ve düzeltilmiştir. Kitabenin bir kısmı yıprandığından dolayı okunamadı. Okuyabildiğimizin tercümesi şöyledir:

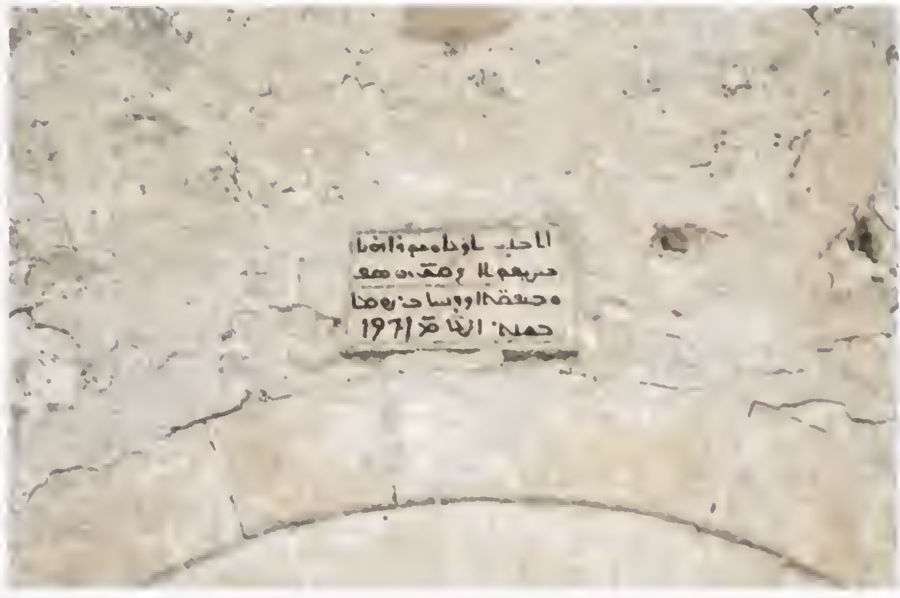
Mezbah kapısındaki Süryanice kitabe

"Baba, Oğul ve Kutsal Ruh tek bir Allahın adıyla, Haç zafer elde etti ve Haç zafer elde ediyor. 2204 Yunan yılında (1893 M.), Deyrulzafaran

Manastırı'ndaki Antakya Elçisel Kürsüsü üzerinde, tıpkı Elçi Petrus gibi ikamet etmekte olan Süryani Milleti'nin Reisi ve Ruhani Babamız Musullu Patriğimiz Petrus'un döneminde, mertebesine gerektirdiği gibi Tanrı'nın buyruklarına karşı çok dikkatli olan ruhani Papaz Denho, o günlerde gayret gösterdi .... Beth-İshok kabilesinden Gevriye, Kustan Köyü'nün Lideri ve Gevriye oğlu Yuhanon'un liderliğinde, bu Papaz .... Mor İliyo Kutsal Kilisesi .... " geri kalan kısım maalesef tahrip oluşundan dolayı okunamadı.

Yukarıda yazılan her iki tarihten sonra 20. yüzyılın son çeyreğine kadar kilisenin içinde veya dışında herhangi bir restorasyon çalışma izine rastlanamadı. Ancak 20. yüzyılın son çeyreği hep çalışmalarla geçti. Kayda değer yapılan çalışmalar da şunlardır:

1-Kilisenin avlusundaki mezarlığı çevreleyen duvar, 1970'li yıllarda bozulmuş ve yıkık bir vaziyetteydi. Dönemin Köy Papazı Yusuf Demir'in gayretiyle, müminlerin katkısıyla ve köylülerin yardımıyla eski duvarın yerine, yerden 3 metre yüksekliğinde yeni bir duvar ve avluda da bir giriş kapısı inşa ettiler. Giriş kapısı üzerinde Süryanice olarak yazılan bu yazıyı görmek mümkündür:

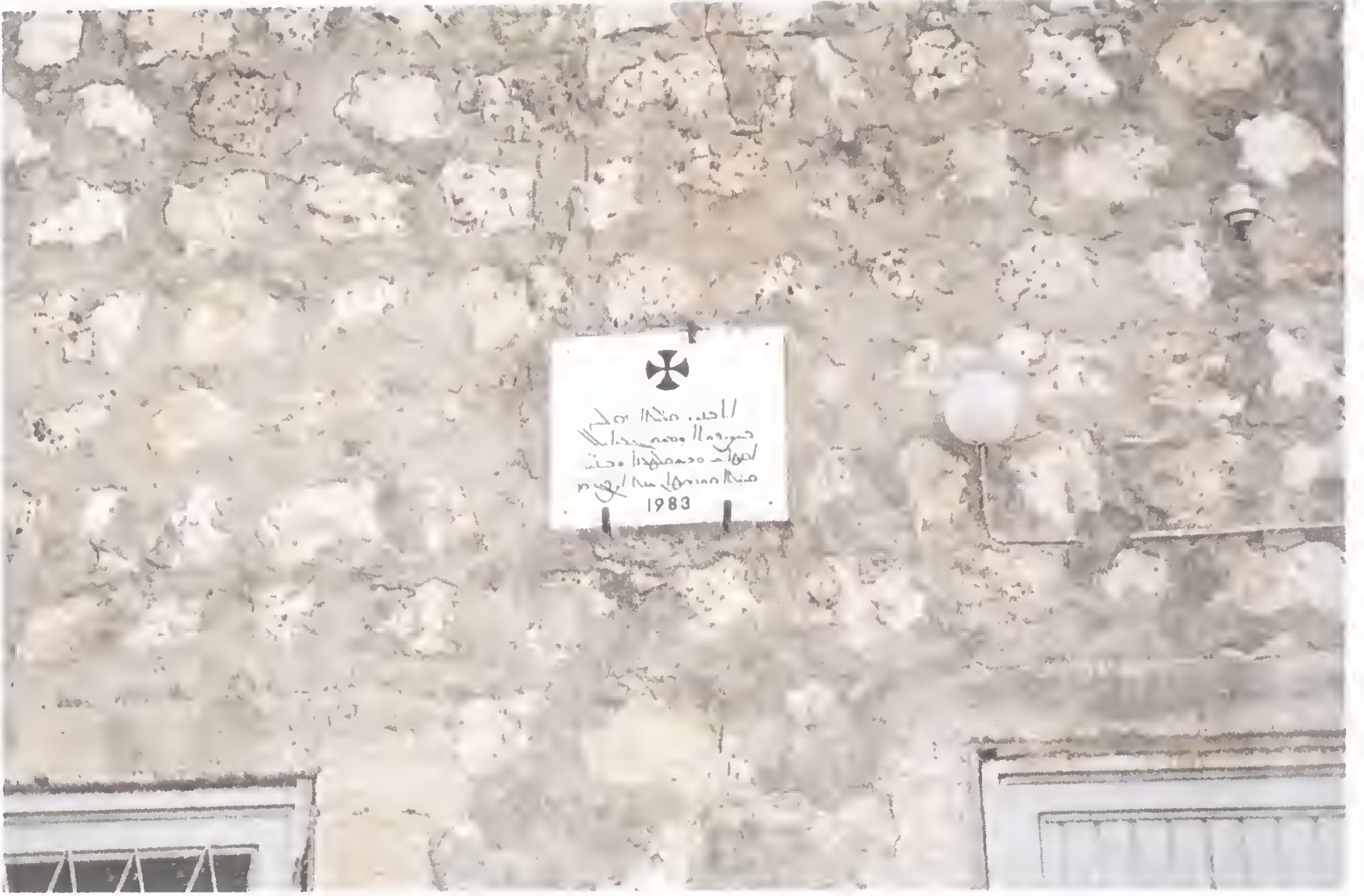

1971 yılında inşa edilen duvarın ve kapının tarihini gösteren Süryanice kitabe

"Bu kapı ve bu duvar Papaz Yusuf'un gayretiyle ve Savme oğlu Denho'nun katkısıyla M.S. 1971 yılında inşa edilmiştir". Böylece kiliseye bir güzellik vermesiyle birlikte artık kilise de bir kale görüntüsü vermeye başladı.

2-Papaz Yusuf Demir'in daha sonraki yıllarda yurt dışına göç etmesiyle birlikte, köy bir süre ruhanisiz kalmıştır. Bu sıralarda İncil-i Şemmas olan Gabriel AKTAŞ'ın (Şimdi köyün papazı) gayretiyle, müminlerin katkısıyla ve köylülerin yardımıyla, 1983 yılında yeni inşa edilen duvarın güneyinde 20 metre uzunluğunda üç oda inşa ettirmiştir. Binanın ortasında bir mermer taşı üzerinde Süryanice olarak şu yazıyı görmek mümkündür:

"Bu odalar 1983 yılında İncil-i Şemmas Gabriel AKTAŞ'ın gayretiyle ve Kustan (Bakısyan) köylülerinin emeğiyle inşa edildi". Bununla birlikte avludaki mezarlığı da kaldırıp, engebeli olan avluyu

Kilisenin avlusunda inşa edilen binanın görüntüsü ve yazıtı

düzeltmiştir. Bu çalışma kiliseye yeni bir çehre kazandırmış ve kilise artık bir merkezi kilise konumuna dönüşmüştür.

3- 1999 yılında Köyün Papazı Gabriel AKTAŞ'ın gayretiyle, müminlerin katkısıyla ve tekrar köylülerin yardımıyla, kilisenin iç ve dış duvarları ve kilisenin damı olduğu gibi yeni bir restorasyondan geçirilmiştir. Bu çalışmalarla kiliseye ayrı bir güzellik vermişlerdir. Ayrıca bu çalışmanın anısına kilisenin içinde ve batı duvarında Süryanice-Estrangeli alfabesiyle yazılan yeni bir yazıt yerleştirildiği görülmektedir.

Yazıtın tercümesi: "Bu kilisenin yenilenmesinde, Belçika'da yaşayan Bakısyanlı İlyas Gevriye-Havşap,

kendi ölülerinin anısına katkıda bulunduğu için dua edin 1999."

4- Fakat tarihe geçen en büyük eser ve köyün en güzel simgesi kalan 2000 yılında yapılan çan kulesidir. Çan Kulesi, kesme taşlardan ve taş işçiliğinin en güzel motifleriyle yapılmıştır.

2000 yılında inşa edilen çan kulesinden kesitler

Eski çan kulesinin görüntüsü

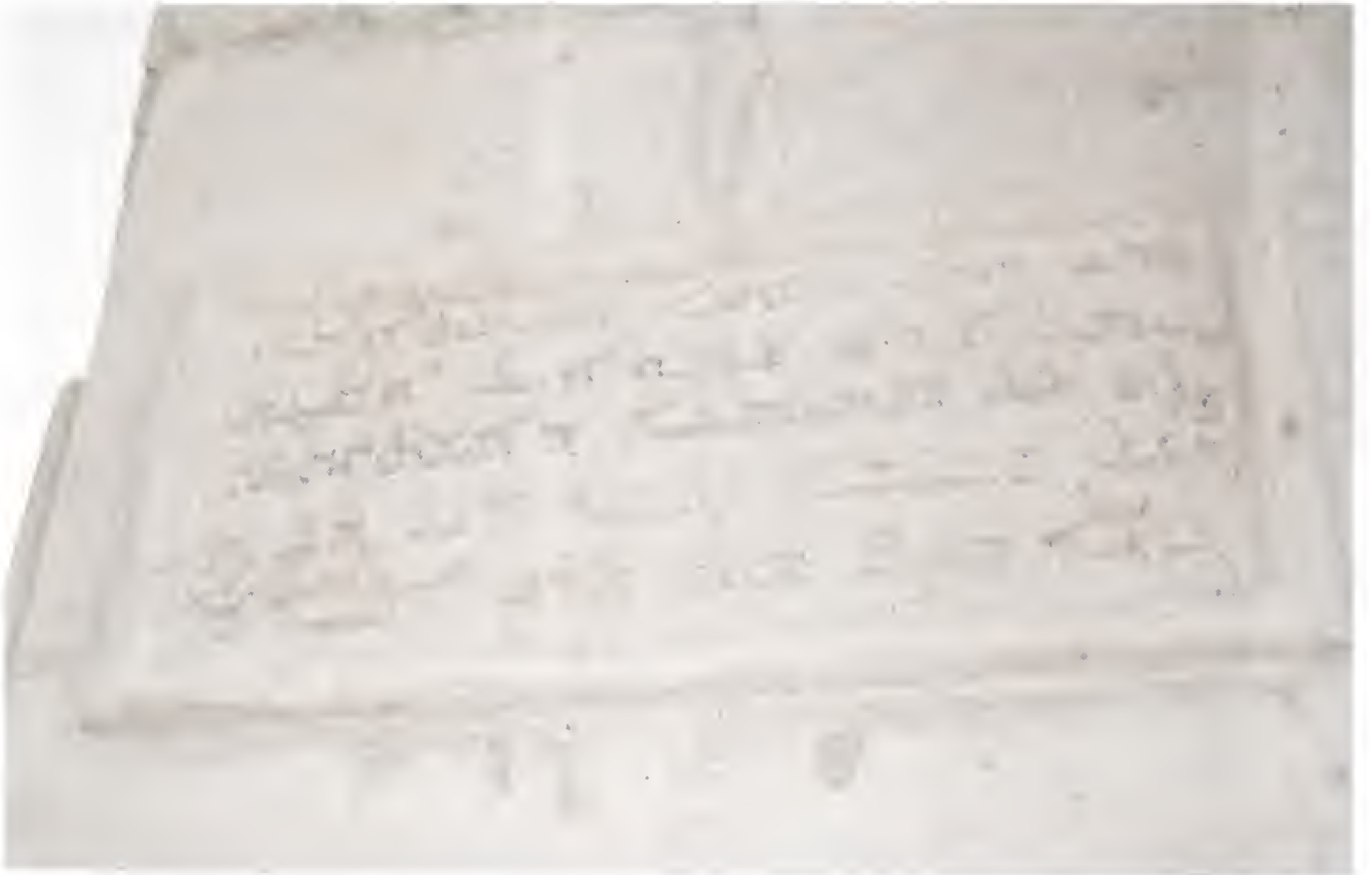
Kulenin güneyinde ve doğusunda iki adet taş üzerinde Süryanice Estrangeli hattıyla yapılış tarihi yazılmıştır. Kulenin güneyindeki yazıtın tercümesi:

"Bu çan kulesi, 2000 yılında Patrik Moran Mor İğnatiyos I.Zekka İwas ve Turabdin Metropoliti Samuel AKTAŞ döneminde inşa edildi."

Çan Kulesi'nin güneyindeki Süryanice yazıt

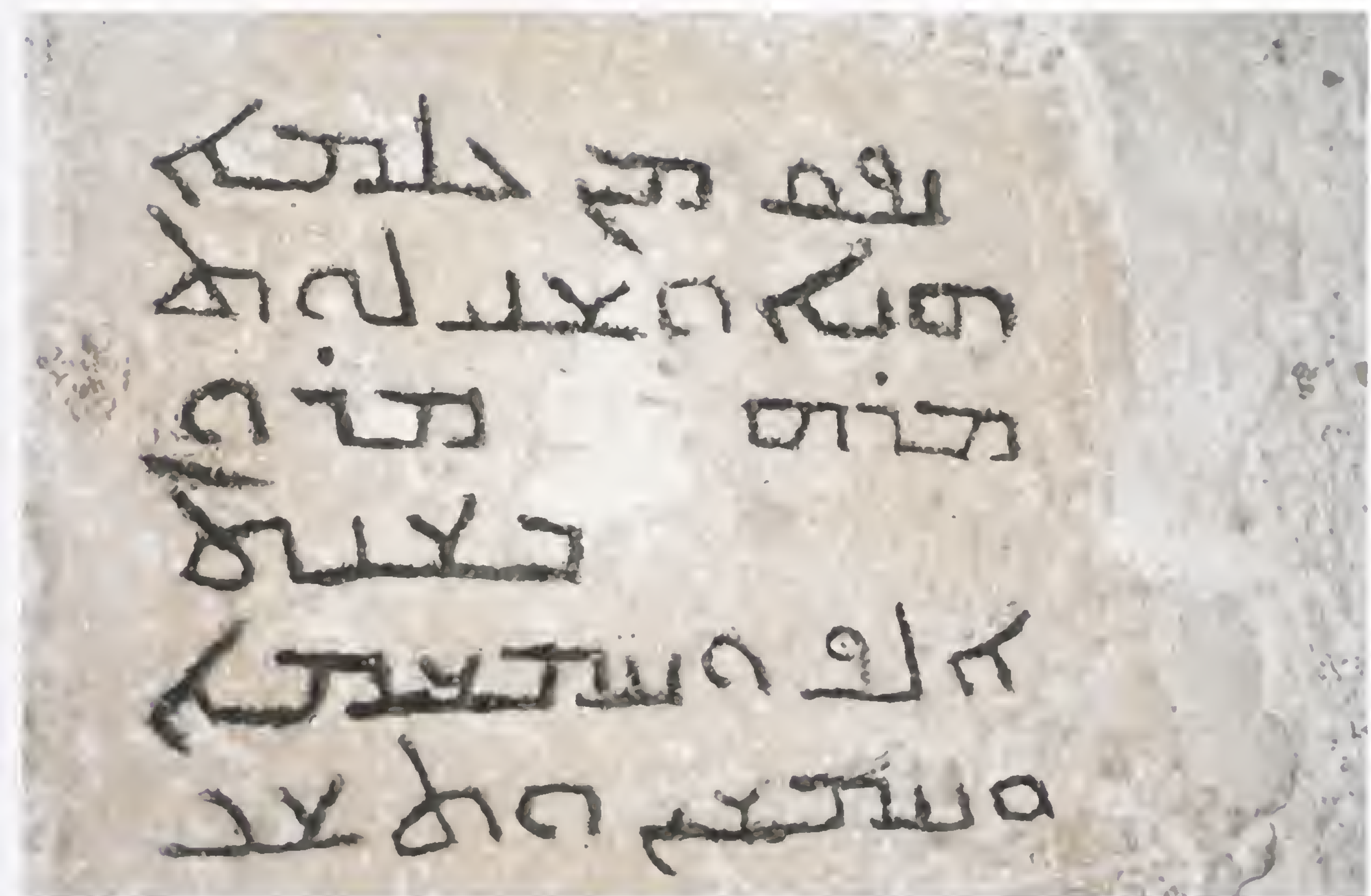
Kulenin doğusundaki yazıtın tercümesi:

Çan kulesinin doğusundaki Süryanice yazıt

“Bu kulenin yapımında kullanılan taşların ücreti, Mor Timotheos Samuel AKTAŞ tarafından ödendi. Katkıda bulunan müminler ve gayret gösteren Papaz Gabriel Beth-Ğzalo için dua edin. Yıl: 2000 Miladi.”

Kilisenin giriş kapısında bulunan bir mezar taşı da, Süryanice Estrangeli hattıyla yazıldığı görülmektedir.

Kilise'nin giriş kapısında mezar taşının kitabesi

Yazıtın tercümesi: "**1559 yılında bu dünyadan intikal etmiş ve efendisine ulaşmış .... Marun ....**” Yazıtın ortasında iki kelime kazıldığı için okunamadı.

Köyde Mor İliyo Kilisesi dışında herhangi bir tarihi yapı yoktur. Yalnız Köyün sınırları içerisinde bir

çok kilise, manastır ve değişik eserlerin kalıntılarını görmek mümkündür. Bunları daha sonraki bölümlerde detaylarıyla yazacağız.

Kilise'nin avlusunda bulunan palamut ağacı

BAKISYAN KÖYÜ HALKININ ÇALIŞKANLIĞI VE MANEVİ YAŞAMA OLAN AŞKI

Köy halkı öteden beri çalışkandır ve Tanrı'ya olan bağlılığıyla tanınmaktadır. Hıristiyanlığı kabul etmelerinden bu yana köy, hep Hıristiyan bir yerleşim alanı olarak olmuş ve halen de aynı şekilde devam etmektedir. Bu uzun süreç içerisinde köyün boş kaldığına dair herhangi bir tarih ispatı elimizde mevcut değildir. Böylece köy halkı, bütün var gücüyle köyü şimdiye kadar büyük bir gayretle korumuştur.

Köy halkından bir görüntü

Yalnız eski devirlerde köyün halkı çoğaldığı ve köyün tarlalarıyla ile bağlarıyla geçimini yeteri kadarıyla sağlayamadığından dolayı, köyün etrafına çıkmak ve mezralar yapmak zorunda kalmıştır. Bu mezralarda geçimini temin edebilmek için bağlar ve değişik meyve ağaçları ekmiştir.

Bedensel işlerine önem verdikleri gibi ruhsal işleriyle de fazlasıyla ilgilendiler. Bunun en güzel ispatı da, mezralarda inşa ettikleri görülmeye değer kiliseler ve manastırlardır. Bunların yıkıntıları halen olduğu gibi görülmektedir. Bakısyan'ın arazi alanı içerisinde tespit ettiğimiz 24 harabe köy vardır.

BAKISYAN'DA BULUNAN MEZRALAR, KİLİSELER VE MANASTIRLAR

1-Dayro Dkube (Derkubbe-Karagöl) Köyü: İçinde Mor Yakup Kilisesi vardır. Bu köyün önceden manastır olduğu söylenilmektedir. Daha sonra Gundke-Nahme ve Bakısyan Köylerinden toplanan halk tarafından köye dönüştürüldü. Sonradan da Bakısyan Köyü'ne mezra oldu. 1997 yılına kadar içinde iki Süryani aile

yaşamaktaydı. Güvenlik nedeniyle 1997 yılında boşaltıldı ve 2002 yılında bu iki aile tekrar köye dönüş yaptılar.

2-Sarhafdana Köyü:

Deyr-Kube Köyü'nün doğusunda 'Sarhavdana' adıyla tanınan bir dağda Meryem Ana Kilisesi'nin yıkıntıları yer almaktadır. Kiliseden ayakta kalan yalnız bir adet kemer

Sarhafdana Köyü'ndeki Meryem Ana Kilisesi'nin kalıntılarından görüntüler

mevcuttur. Bu kemer taş işçiliğinin motifleriyle bezenmiş olup görücülerine de hayranlık uyandırır. Yapılış tarihi 4. yüzyıla rastlamaktadır. Kilisenin etrafında sayısız harabeler vardır. Bu harabelerden anlaşılıyor ki, eski devirlerde burası bir kasaba veya bir şehir konumundaydı.

3-Derka Nav-navala Manastırı: Dereler arasındaki manastır anlamı taşımaktadır. Sarhavdana'nın bitişiğindedir.

4-Mor Osyo Kilisesi: Bu kilise de halen ayakta ve Sarhavdana dağının içindedir. Değişik hastalıklara şifa bulmak amacıyla Hıristiyanlar ve Müslümanlar tarafından sık sık ziyaret edilen bir yerdir.

Mor Osyo Kilisesi'nin kalıntıları

5-Baylo Köyü:

Önceden yerleşim alanıydı, ancak son yıllarda Bakısyan Köyü'nün mezrası oldu. Köyün kilisesi son yıllara kadar ayaktaydı. 1980'li yıllarda Köy Hizmetleri tarafından Sardef (Altıyol) Köyü'nden Bakısyan Köyü'ne açılan yolun çalışmaları sırasında kilisenin bazı bölümleri tahrip edildi. Köy ise tamamen harabeye dönüştü.

Baylo köyü Kilisesi'nin mezbah kapısı

Baylo Köyü Kilisesi'nin görüntüsü

Baylo köyü harabeleri

6-Mor Gabriyel Harabeleri:

Bakısyan Köyü'nün doğusundadır. Halkın sözlü tarihine göre, Aziz Mor Gabriyel bu harabelerde yaşamıştır. Halen de harabeler onun adıyla tanınmakta ve harabelerin çokluğu buranın önceden bir yerleşim alanı olduğunu göstermektedir.

7-Mor Şemun Manastırı:

Bakısyan Köyü'nün 1 km. doğusunda yer almaktadır. Köylüler tarafından ismi 'Deyrinto' (küçük manastır) olarak kullanılır. Manastırın mabet bölümünün tavanı çökmüş, fakat duvarlar halen ayaktadır.

Deyrinto olarak tanınan Mor Şemun Manastırı'nın kalıntıları

8-Mor Barsavmo Manastırı:

Bakısyan Köyü'nün güneydoğusunda olup ve Barhemiye mezrasının bitişiğindedir. Kilise ve rahiplere ait odalar halen olduğu gibi ayakta ve köylüler tarafından bakımı yapılmaktadır. 2002 yılında İstanbul'da papaz olarak görev yapan P. Melke Akyüz'ün katkısıyla genel bir restorasyondan geçirilmiş ve bugün içinde ibadet yapılabilecek durumdadır.

Barbemiyedeki Mor Barsavmo Kilisesi'nin arkadan çekilmiş bir görüntüsü

Mor Barsavmo Kilisesi'nin önden çekilen bir görüntüsü

Barhemiye köyünün kalıntıları

9-Şovete Mezrası: İçinde bir kilise vardır.

10-Dayvana Jeri Mezrası: İçinde bir kilise vardır.

Dayvane jeri Kilisesi'nin kalıntıları

11-Ammo Kuto Mezrası: İçinde bir kilise vardır.

Amo Kutto Kilisesi'nin kalıntıları

12-Amaro Mezrası

Amar Sahmo (Uvazğo Dhamaro) evinin görüntüleri (2) Ve İşkefte Duvazğo görüntüsü (Azğo büyük ev mağarası anlamına gelir)

Amar Sahmo (Uvazğo Dhamaro) Evinin görüntüleri

İşkefte Duvazğo görüntüsü
(Azğo büyük ev mağarası anlamına gelir)

13-Badyane Mezrası: İçinde bir kilise vardır.

14-Hadode (Demirciler) Mezrası:

Hadode Köyü'nden kesitler

Hadode Köyü'ndeki kilise kalıntısı

Hadode Köyü'nden değişik görüntüler

Bu mezranın tarihi M.Ö.ki yıllara dayanıp, bir şehir konumunda olduğu tahmin edilmektedir, çünkü Mezranın çarşısı ve dükkanları halen görülmektedir. Yer altından bir çok kesici aletler ortaya çıkmıştır. Ayrıca burada mevcut olan harebelerin taş işçiliği de çok önemli ve görülmeye değer bir yerdir. İçinde bir kilise vardır. Göletin yanındadır.

15-Pirhavendo Mezrası: İçinde bir kilise vardır.

Pirhavendodeki kilise kalıntısı

Pirhavendo Köyü kalıntıları

Havtat Dbekaşo'da küçük bir kilise kalıntısı

Havtat Dbekaşo harebeleri

16-Gundke Güllo Mezrası.
17-Harbe Dgavro (Gavro Harabeleri) Mezrası.

Harbe Dgavro'dan kesitler

Harbe Dgavro'dan kesitler

18-Kıştotho Mezrası.

Kıştotho'nun dış görüntüsü

Kıştotho'nun iç görüntüsü

Kıştotho'dan değişik kesitler

19-Şkera Hızne (Hazine) Mezrası.

Şkera Hızne mezrasının kalıntısı

20-Kasroke (Kasır) Köyü:

Kasroke Köyü'nün kalıntıları M.Ö.'den kaldığı düşünül- mekte ve halk arasında putların köyü olarak bilinmektedir.

Ukusro Dikasroke (Kasroke Kasrı)

Bu köy, büyük bir yerleşim alanı olduğu mevcut olan harabelerinden anlaşılmaktadır. Halen de kalıntılar arasında dükkanlardan oluşan bir çarşısı vardır. Ayrıca Köyün simgesi olarak bilinen bir kasır mevcuttur. Bu kasıra 'Kusro Dkasroke' (Kasroke'nin Kasrı) denilir ve halen yıkıntıları görülmektedir.

21-Gundke Nahme Mezrası: Derkube'nin yanındadır.

22-Davmo Duskof (Episkopos'un Ağacı) Kilisesi: Köyün batısındaki tepede olup, halen yıkıntılar ve bahsedilen bir adet meşe ağacı köyden görülmektedir.

Davmo Duskof görüntüsü

23-Bavatane Mezrası: İçinde bir kilise vardır.

Bavatanedeki Vaftizhane görüntüsü

Bavatane Mezrası'ndan bir ev kalıntısı

Bavatane Kilisesi'nin kalıntısı

24-Çale Kınnık Mezrası: Köyün kuzeyindedir. İçinde de bir kilise vardır.

25-Şkefte Duabodo: (İnzivaya çekilen bir

Şkefte duabodo görüntüsü (inzivaya çekilen bir kişinin mağarası)

kişinin mağarası) Bunızar Duhop dağında yer almaktadır.

Yukarıda isimlerini yazdıklarımızın dışında da yıkılan ve isimlerini bilmediğimiz başka harabelere rastlamak mümkündür.

BAKISYAN KÖYÜ'NÜN SÜRYANİ KİLİSESİNE KAZANDIRDIĞI RUHANİLER

Bakısyan Köyü, tarih boyunca Süryani Kilisesine kazandırdığı ve yetiştirdiği ruhaniler çoktur. Bunları ayrı ayrı tespit etmemiz mümkün değildir. Yalnız tarih kayıtlarından tespit ettiğimiz metropolitlerin, görgülü yaşlıların sözlü tarihine göre 19. yüzyılda köyde görev yapan papazların ve şimdi de hayatta olan ruhanilerin isimleri sırasıyla şunlardır:

1-Aziz Mor Gabriyel: Bilindiği gibi Süryaniler Hıristiyanlığa geçiş yaptıkları zaman Hıristiyanlığın özünü özümsediler ve bu dünyayı hiçe sayıp aralarından binlerce kişi inzivaya çekilmiş ve rahiplik hayatını benimsemişlerdir. Rahatlıkla diyebiliriz ki, Süryani Kilisesi'nde bulunan azizler, diğer Hıristiyan kiliselerin azizlerinden daha fazladır. Süryani Kilisesi'nin azizleri arasında en fazla ün yapan Aziz Mor Gabriyel'dir.

Mor Gabriyel M.S. 594 yılında Bakısyan Köyü'nde doğdu. Okul çağına ulaştığında köydeki kilise okuluna gönderilir ve bu süre zarfında güzel bir şekilde ruhani eğitim görmüş olup, güzel davranışlarından dolayı kilisede diyakosluk rütbesiyle takdis edilir.

Mor Yuhanon (Dera Sorke) Manastırı'nın giriş kapısı. Etrafında Süryanice kitabeler görülmektedir (Hah Köyü'nün doğusundadır)

Mor Gabriyel, 15 yaşında iken, Hah Köyü'nün doğusunda yer alan Mor Yuhanon (Dera Sorke) Manastırı'nda bulunan Gevargi adlı bir rahibin yanına yerleşir.

Burada rahiplik silkesine girer ve artık öğretmenini iyi bir örnek alarak ruhsal bir yaşam sürdürmeye başlar. Bu Manastırda 7 yıl geçirdikten sonra Kartmin Manastırı'na taşınır. Kartmin Manastırı'nda da 39 yaşını dolduruncaya kadar aynı yaşantıya devam eder, sahip olduğu güzel ahlak ve iyi meziyetlerinden dolayı

rahipler onu manastırın müdürlüğüne seçerler. Manastırın yönetmenliğinde de üstün başarılar gösterir ve M.S. 654 yılında Patrik Atanasiyos tarafından Mor Kurus Manastırı'nda Episkopos olarak takdis edilir.

Tanrı'nın ona vermiş olduğu güçle değişik mucizeler yaparak bereketli kıldığı kişilere şifa, lanetlediği kişilere de ölüm gelirdi sözünden. Yaptığı mucizelerin başında en önemlisi; üç ölüyü diriltmesi ve mezarı üzerine atılan bir kız çocuğun erkek çocuğa dönüşmesidir. Hayattayken yapmış olduğu mucizeler vefatından sonra da devam etmiş ve halen de yapmaktadır.

M.S. 668 yılında sonsuzluğa göç etmiştir. 14 yıl 7 ay ve 23 gün episkoposluk görevinde bulunmuştur. Yılda üç defa anma günü vardır.

Birincisi: 23 Aralık'ta vefat günü kutlanmakta.

İkincisi: Yeni Pazarda.

Üçüncüsü: 31 Ağustos'ta da sağ elinin kesilme bayramıdır.

2-Mor Filüksinos Yeşu: Dayro-Daslibo (Beth-İl veya Deyr-Salip) ve Hah Köyü'nün Metropoliti. M.S.1368-1410

3-Mor Diyonosiyos Yuhanon: Dayro-Daslibo Metropoliti. M.S. 1519-1543

4-Mor Diyoskoros Yuhanon: Dayro-Daslibo Metropoliti. M.S.1524-1552

5-Mor Kurilos Eşahyo: Nusaybin

Metropolitidir. Babasının adı Gabriyel Saliba'dır. Annesinin adı da Seyde Hamri'dir. Mor Malke ve Mor Avgin Manastırlarında rahiplik hayatını sürdürürken M.S. 1860 yılında Nusaybin Metropolitliği'ne yükseltilmiş ve 1864 yılında vefat etmiştir. Mor Avgin Manastırı'nda defnedildi. Münzevi bir hayat yaşamaktaydı.

6-Papaz Gabriyel: Papaz Sarkis'in oğludur. M.S. 1324 yıllarında yaşamaktaydı. Süryanice yazısında meşhur bir hattat idi.

7-Rahip İsa: Mor Gabriyel Manastırı'nın Metropoliti Mor Atanasiyos Afrem, rahipliğinin döneminde 'Avsar-Roze' (Sırların Hazinesi) adlı kitabını yazarken, kitabın tarihçe bölümünde İsa adında Bakısyanlı bir rahibın manastırda olduğunu söz etmektedir.

BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI'NDAN ÖNCEKİ RUHANİLER

1-Papaz Denho: 1850-1901 yıllar arasında görev yapmaktaydı. 1897 yılında da kaydına rastlanmıştır.[1] Ayrıca 1901 yılında yapılan kilisenin kduşkudşinin üzerinde ismi geçmektedir. Beth-Kaşo Denho (KÜÇÜKKAPLAN) ailesi onun adıyla tanınmaktadır.

2-Papaz Şabo: Gavrokiye ailesindendir. 1901 yılında yapılan kilisenin kduşkudşinin üzerinde ismi geçmektedir.

3-Papaz İliyo: Papaz Denho'nun oğludur. 1914 yılından önce babası P. Denho'nun yerine papazlık rütbesiyle takdis edildi. Üç yıl görev yaptıktan sonra, köyde yaşanan bir salgın hastalığa yakalanarak gözlerini hayata yumdu.[2]

4-Papaz İşo: Kaşo Rabo ailesindendir.

5-Rahip Savme: Odomkilerin Bahdo ailesinden olup Afrem'in oğludur. Barhemiye'deki Mor Barsavmo Manastırı'nda yaşamaktaydı. Bilinmeyen bazı sebeplerden dolayı kendi manastırını terk etmiş ve İzlo Dağı'nın manastırlarının birisine yerleştiğine dair söylenilmektedir. Onun hakkında şimdiye kadar elimizde herhangi bir bilgi olmazken, ancak Hivardo/Gülgöze Köyü'ndeki Meryem Ana Kilisesi'nde bulunan Ayin kitabının tarihçe bölümünde şu bilgiye yer vermektedir: "**Bu kitap, 2203 Yunan yılında (1892 Miladi yıl), Deyrulzafaran Manastırı'nın kuzeydoğusundaki tepenin doruğunda yer alan Mor Yakup Manastırı'nda, Keferzeli (Altıntaş) Yuhanon oğlu Rahip Barsavmo tarafından Bakısyanlı Rahip Savme için yazılmıştır.**"

Kitabın başka bir sayfasında da şu yazıyı görmek mümkün: "Bakısyanlı Rahip Savme'nin bu Ayin kitabı, Mor Avgin Manastırın'a hediye edilmiştir."[3] Rahip Savme'nin İzlo dağındaki hangi manastırda yaşadığına dair kesin olarak herhangi bir bilgi edinilmemiştir. Ancak 1895 yılında Midyat, Nusaybin,

Beşeri ve Cizre'de yaşayan rahiplerin isim listesi elimize geçmesi, bizlere detaylı bilgiler vermektedir. Bu listeye göre Savme isminde iki rahip mevcuttur. Birisi Anhıl/Yemişli Köyü Kilisesi'nde, diğeri de Badıbe/Dibek Köyü Kilisesi'nde yaşamaktaydılar. Badıbe'deki rahip, Dabiye'den (bir köyün ismi olduğu olsa gerek) olduğu yazılması, bu sefer, Anhıl'deki üzerine görüş yoğunlaşmaktadır.

6-Rahip Yuhanon: Gavrokiyelerin Murat ailesindendir

7-Rahip Sefer: Gavrokiyelerin ailesinden olup Papaz Şabo'nun amcasının oğludur. Bagok dağında bulunan Deyr-Ğzalke veya Mor Yakup Manastırı'nda vefat etti. Barso'nun döneminde yaşamaktaydı. Köyün doğusunda yer alan bir kuyu (U-Gubo Du-Safarko) ve etrafındaki tarlalar halen onun adıyla bilinmektedir.[4]

1: Mardin Kırklar Kilisesi arşivi 24/28

2: Papaz İskender Küçükkaplan'ın göndermiş olduğu Süryanice yazı

3: Yukarıda ayin kitabı; Mor Augin Manastırı sakinlerinden boşalırken Manastırın dua kitapları Gündükşükro / Odabaşı köyüne getirildi. Buradan da ihtiyaç üzerine 1982 yılında Hivardo / Gülgöze köyüne hediye edildi.

4: Ropörtaj; Musa Duman Almanya 2000.

GÜNÜMÜZÜN RUHANİLERİ

Bilindiği gibi bazı siyasi, ekonomik ve sosyal sebeplerden dolayı 1900'lerden sonra Bakısyan Köyü yarım asır kadar ruhanisiz ve eğitim faaliyetlerden yoksun kalmıştır. Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra köyün liderliğine Gorgis oğlu Maravge ASLAN Beth-Kaşme getirilince, köyde bir ruhaninin olması Hıristiyanlığın en önemli şartlarından birisi olduğu görerek, Papaz İliyo'nun oğlu Murat'ı (Papaz Denho'nun torunu) papazlık mertebesine seçerek, 1926 yılında papazlık rütbesiyle takdis ettirmiştir. Ancak askerlik görevini yapmadığından dolayı bir yıl sonra köylüler tarafından ihbar edilmiş ve Suriye'ye yerleşmek zorunda kalmıştır. 1979 yılında Kabre-Hevore Beldesi'nde vefat etti. Böylece köy uzun bir süre ruhanisiz kalmış olmasına rağmen yine de köyün ruhsal işleri Zaz Köyü doğumlu **P. Gabriyel** ve **P. Davut** tarafından 1949 yılına kadar aksatılmadan yürütülmüştür. 1949-1953 yıllar arasında da Hah Köyü doğumlu **P. Fetrus** köyün ruhani işlerini yürütmüştür.

1953 yılında da tekrar köyün liderliğini sürdüren Maravge ASLAN, köyün mutlak suretle yerli bir ruhaniye ihtiyacı olduğunu düşünerek, Bakısyan

doğumlu Savme oğlu Yusuf DEMİR'i papazlık mertebesine seçmiş ve aynı yılda papazlık rütbesiyle takdis ettirmiştir. **P. Yusuf DEMİR** 1980 yılında Almanya'ya göç edinceye kadar papazlık görevini sürdürmüştür. 1980-1985 yılları arasında köy tekrar ruhanisiz kaldıysa da, kilisede kılınan günlük dualar İncil-i Şemmas Gabriel AKTAŞ tarafından aksatılmadan yapılmaktaydı. 1985 yılında Şemmas Gabriel AKTAŞ papazlık rütbesiyle takdis edilmiş ve halen de aynı görevi devam ettirmektedir.

Köyden çıkan ve halen görev başında olan ruhanilerin isimleri sırasıyla şunlardır:

1-Papaz Yusuf DEMİR:

Savme ve Seyde oğlu olan Yusuf DEMİR 1924 yılında Bakısyan'da dünyaya geldi. 1930-36 yılları arasında Mesihsel eğitimini köyün medresesinde Melfono Barsavmo d-beth Kamso tarafından aldı. 1936-39 yıllarında ilkokulu Midyat'ta bitirdi. 1939-43 yılları arasında da önce Koruyo sonra Mzamrono ve daha sonra Afudyakno rütbesine Turabdin Metropoliti Mor Timotheos Tuma Aras Tarafından Mor İliyo Kilisesi'nde yükseltildi. Ekim 1952'de Turabdin Episkoposu Mor İvannis Afrem Bilgiç tarafından Midtat'taki Mort Şmuni Kilisesinde İncil-i Şemmas rütbesine yükseltilirken, 25 Kasım 1952'de de aynı Episkopos tarafından Mor İliyo

Kilisesi'nde Bakısyan Köyü cemaati için papaz olarak takdis edildi.

1980 yılına kadar köyde hizmet etmiştir. Bu çeyrek asır süreçte sosyal ve kültürel faaliyetleriyle köye bir canlılık kazandırmıştır. En önemli faaliyetleri; Köyün Kilise Medresesi bir yarım asır kadar kapalı kalmasına rağmen, kendi gayretiyle aralıklı mesafelerle de olsa faaliyete sokmuştur. Kilisenin avlu duvarını üç metre yüksekliğinde yeniden inşa ettirmiş. Kilisenin damını da çimento yaptırmıştır. Ayrıca elyazmasıyla yazdığı ilahilerden oluşan dua kitapları vardır. 1980 yılında rahatsızlığı nedeniyle Almanya'ya göç etti ve Kirchardt cemaatine papazlık yaptı. 1992 yılında da ruhani vazifesinden emekliye ayrıldı. 50 yıllık ruhanilik hayatında 1082 vaftiz, 214 nikah, ve 215 de cenaze merasimi yaptı. Halen Almanya'nın Kirchardt şehrinde yaşamaktadır.

2-Metropolit Samuel AKTAŞ:

Metropolit Samuel AKTAŞ

Malke ve Meryem oğlu olan Samuel AKTAŞ 1945 yılında Bakısyan Köyü'nde doğdu. Köyün medresesinde ruhani eğitimini bitirdikten sonra,

bir süre aynı medresede öğretmenlik yapmıştır. Teoloji eğitimini tamamlamak için 1961 yılında Mor Gabriel Manastırı'na gitti. Manastırdaki Teoloji eğitimini gördükten sonra rahiplik mesleğini beğenmiş ve 1964 yılında Turabdin Episkoposu Mor İvennis Afrem BİLGİÇ tarafından rahipliğin ilk basamağıyla takdis edilmiştir. Rahiplik hayatına girdikten sonra münzevi bir hayat yaşamasıyla birlikte Manastırın okulunda da öğretmen olarak görev aldı. 1968 yılında kahinlik mertebesine yükseltildi. Yüksek tahsilini tamamlamak için 1969 yılında Amerika'ya gönderildi.Tahsilini tamamladıktan sonra 1972 yılında tekrar Manastıra geri döndü ve 1973 yılında Manastırın reisliğine getirildi. Manastırı en güzel şekilde yönettiği için 1980 yılında Kadasetli Patriğimiz Moran Mor İğnatiyos 1. Zekka Ayvaz tarafından Kutsal Haçla ödüllendirildi. 10.02.1985 tarihinde Timotheos lakabıyla Turabdin Metropolitliğine yükseltildi. Halen Turabdin Metropoliti ve Mor Gabriel Manastırı'nın reisi olarak görev yapmaktadır.

Mor Gabriyel Manastırı'nı yeniden restore etti. Manastırın ihtiyacı için yeni binalar inşa etti. Özellikle Manastırı sarı kesme taş işçiliğinin motifleriyle süslemiş ve aynı tarzda yeni binalar inşa etmiştir. Manastırı, 4 metre yüksekliğinde kalın bir surla çevirmiş ve Manastır etrafındaki harabeleri ve kullanılmayan taşlık yerleri temizleyerek verimli bahçeler ekmiştir. Neticede Süryani Kilisesine, onlarla gurur duyulacak kalıcı eserler

bırakmıştır. Bunların yanı sıra sosyal ve kültürel faaliyetleri de takdire şayandır. 1996 yılında Amerika'daki iki ayrı Üniversitesinden Fahri Doktora Diplomasıalmıştır.

3- Rahip Tuma AKSOY:

Yusuf ve Seyde'nin oğlu olan Tuma Aksoy, 1947 yılında doğdu. Süryanice öğrenimini köydeki kilisede tamamladıktan sonra 1966 yılında Mor Gabriel Manastırı'na gitti. Orada kaldığı kısa bir süre zarfında rahiplik mesleğini benimsedi ve 1969 yılında rahiplik silkesine girdi. 1972'de de kahinlik rütbesiyle takdis edildi. Mütevazı ve sessizliği seven bir kişiliğe sahiptir. Halen Mor Gabriel Manastırı'nda rahip olarak görev yapmaktadır.

4-Rahip İşo ATAŞ:

Gevriye ve Kudso'nun oğlu İşo ATAŞ, 1954 yılında dünyaya geldi. Süryanice öğrenimini köydeki kilisede gördükten sonra Mor Gabriel Manastırı'na yerleşti. 08.02.1977 tarihinde dönemin Turabdin Metropoliti Aynvertli Mor Kurilos Yakup tarafından rahiplik

Başrahip İşo ATAŞ

mertebesine terfi edildi. Manastırda uzun bir süre devam ettikten sonra 1982 yılında duyulan ihtiyaç üzerine Mor Malke Manastırı'na tayin edildi. 27.11.1983 tarihinde Turabdin Metropoliti İlyas Çankaya tarafından kahinlik mertebesine terfi edildi. Mor Malke Manastırı'nın reisliğine getirildiğinden bu yana, manastırı yeni bir restorasyondan geçirdi. Yeni binalar manastıra kazandırdı. Manastırın etrafındaki dağları ve arazileri kendi el çalışmasıyla kazarak ve temizleyerek onları bağ ve bahçelere dönüştürdü. Bugün manastır diyebiliriz ki, altın çağını yaşamaktadır. Halen Mor Malke Manastırı'nda yaşamakta ve manastırın yönetmenliğine devam etmektedir.

Horiepiskopos Gabriyel AKYÜZ

5-Horiepiskopos Gabriyel AKYÜZ:

Lahdo ve Azze'nin oğlu olan Gabriyel AKYÜZ 1959 yılında doğdu. İlköğrenimini köyde bitirdi. Süryanice öğrenimini Mor Gabriel Manastırı'nda tamamladı. Orta dereceli eğitimini de Nusaybin ve Mardin'de

bitirdi. Bunun yanı sıra, İstanbul-Fono Mektupla Öğretim Kurumu İngilizce 2.Kursu ve SOON BİBLE COURSE-ENGLAND adlı İncil Kursu'nu İngilizce olarak bitirdi.

Nusaybin-Odabaşı Köyü Kilisesi'nde, kilise öğretmeni ve diyakos olarak 8 yıl hizmet verdikten sonra Turabdin ve Mardin Süryani Kadim Abraşiye Metropoliti Mor Timotheos Samuel Aktaş, Mardin Süryani Kadim cemaatinin ruhani reisi Rahip Cebrail Allaf ve Yönetim Kurulu'nun isteği üzerine Mardin Süryani Kadim (Ortodoks) cemaatine 10 Mart 1985 tarihinde Metropolit Samuel Aktaş tarafından papazlık rütbesiyle takdis edildi. Kadasetli Patriğimiz Moran Mor İğnatiyos I. Zekka Ayvas'ın emirleri doğrultusunda 04. 05. 2003 tarihinde Mardin Metropoliti Mor Filuksinos Saliba ÖZMEN tarafından Horiepiskoposluk rütbesiyle terfi edildi. Halen Kırklar Kilisesi'nde görev yapmaktadır.

Yayınlamış eserleri şunlardır:

1-Deyrulzafaran Manastırı'nın Tarihi
2-Nusaybin'deki Mor Yakup Kilisesi ve Nusaybin Okulu
3-Süryani Müziği 4-Süryanilerde Felsefik Şiirler
5-Mardin İli'nin Merkezinde, Civar Köylerinde ve İlçelerinde Bulunan Kiliselerin ve Manastırların Tarihi
6-Azizlerin Şefaati (Süryanice'den ve Arapça'dan Türkçe'ye çevrilmiş)

7-Diyarbakır'daki Meryem Ana Kilisesi'nin Tarihçesi
8-Susamışlığı Gideren Söyleşi' Suruçlu Mor Yakup'un Öz Yaşam Öyküsü (Süryanice'den Türkçe'ye çevrilmiş)
9-Yezidilerin Dini (Süryanice'den Türkçe'ye çevrilmiş)
10-Osmanlı Devleti'nde Süryani Kilisesi

Ayrıca değişik dergilerde yayımlanan makaleleri vardır ayrıca 'Tarihte Süryaniler' adlı geniş çaplı çalışması tamamlandı henüz basılmadı. Süryanice, Türkçe, Arapça, İngilizce ve Kürtçe olmak üzere 5 lisan bilmektedir.

6- Papaz Gabriel AKTAŞ:

Şabo ve Besse'nin oğlu olan Gabriel AKTAŞ, 1947 yılında Bakısyan'da dünyaya geldi. Süryanice ve ruhsal eğitimini köyün kilisesinde tamamladıktan sonra, bir süre de kilisede öğretmenlik yapmıştır. 1976 yılında Turabdin Metropoliti Mor İvennis Efrem BİLGİÇ tarafından İncil-i Şemmas olarak takdis edildi. Bu rütbeye yükseltildikten sonra iki yıl süreyle tekrar kilisede öğretmenlik yaptı. 1980-1985 yılları arasında

P. Gabriel AKTAŞ

köyde papaz olmayışından dolayı kilisenin işleri ve duaları kendisi tarafından yürütülmüştür. Bu süre zarfında kilisenin avlusunda 3 odadan oluşan 20 metre uzunluğunda bir bina inşa ettirmiştir.

17.03.1985 tarihinde Turabdin Metropoliti Mor Timotheos Samuel AKTAŞ tarafından papaz olarak takdis edildi. Papazlık görevine yükseltildikten sonra yine de kültürel faaliyetlerine devam ederek kilisede 1991 yılına kadar öğretmenlik yaptı. 1999-2000 yıllarında kilisenin içini ve dışını onarttı, damı yeniden çimento yaptırdı ve sarı kesme taş işçiliğinin motifleriyle güzel bir "Çan Kulesi" yaptırdı. Ayrıca bunların yanı sıra, kilisede koro eşliğinde söylenen yıllık dua programının bütün ilahilerini içeren üç adet kitap Fenkitho Kaytoyto, Fenkitho dKudoş Hito ve Fenkitho dSavmo isimli kitapları kendi elyazmasıyla nesh etmiş ve onları ofsetle basmıştır. Günümüzde Süryanice'yi elyazmasıyla yazan meşhur hattatlarımızdan birisidir. Halen de Bakısyan Köyü'nde görev yapmaktadır.

7- Horiepiskopos Abdo Çiçek:

İsa ve Şmuni oğlu olan Abdo ÇİÇEK, 1945 yılında Bakısyan'da doğdu. İlk öğrenimini köydeki kilisede bitirdikten sonra, ilken Yardo Köyü'nün Kilisesi'nde daha sonra da kendi köyündeki kilisede müderrislik yaptı. Kendi elyazmasıyla yazdığı ilahilerden oluşan dua

kitapları da vardır. 1971 yılında İstanbul'a göç etti. 1976'te de İsveç'e yerleşti. İsveç okullarında 10 yıl süreyle Süryanice dilini öğrettikten sonra 1988 yılında İsveç Süryani Abraşiye Metropoliti Abdullahat Gello Şabo tarafından papaz olarak takdis edildi. 17-01-2004 tarihinde Metropolit Bünyamen AKTAŞ tarafından Horiepiskoposluk rütbesine yükseltildi. Halen İsveç Süryani Kilisesi'nde görev yapmaktadır.

8- Papaz Aziz ASLAN:

Melke ve Zehre oğlu olan Aziz ASLAN 01.04.1965 tarihinde Bakısyan Köyü'nde dünyaya geldi. Köyündeki İlkokulu bitirdikten sonra Süryanice dili başta olmak üzere, kilisesel ruhani öğrenimini ve dini bilgi ilimleri almak için Mor Gabriel Manastırı'na gitti. Manastırdaki eğitimini dört yıl süre zarfında başarıyla tamamladıktan sonra Zaz/İzbırak Köyündeki Kilisesinde dört yıl ve Midyat Mor Barsavmo Kilisesi'nde de üç ay süre ile Melfono sıfatıyla görev yapmıştır.

P. Aziz Aslan, 1983 yılında Almanya'nın Ahlen-Westfalen şehrine göç etti. Ahlen'deki Süryani Kilisesinde 1988 yılına kadar yine Melfono olarak görev aldı. Bu iyi ve başarılı hizmetlerini takdir eden Hamburg şehrindeki Süryani halkı, onu papazlık rütbesine layık olduğu kanaat getirerek, cemaatin oybirliğiyle kabul edilmesi üzerine, 13.03.1988 tarihinde diyakosluğun üst

rütbesine, 07.05.1988 tarihinde de papazlık rütbesiyle Orta Avrupa Metropoliti Mor Yuliyos İsa ÇİÇEK tarafından görkemli bir törenle Hamburg-Harburg Katolik Kilisesi'nde takdis edildi. Hamburg'taki Süryani Kilisesi'ni temsil ederek, Katolik ve Protestan Kiliseleriyle iyi bir diyalog yapmaktadır. Halen de aynı yerde aktif bir şekilde görevini başarıyla sürdürmektedir. Süryanice, Arapça, Türkçe, İngilizce, Almanca ve Kürtçe olmak üzere 6 lisan bilmektedir.

9- Rahip Daniyel (Edip) Savcı:

Hanno ve Mecide oğlu olan Edip Savcı, 1964 yılında Bakısyan'da doğdu. İlk eğitimini köydeki İlkokulunda ve Süryanice öğrenimini de köydeki kilisesinde tamamladıktan sonra, kilisesel eğitimine devam etmek için 1978 yılında Mor Gabriel Manastırı'na gitti. 1980 yılında Salah (Barıştepe) Köyü'ndeki Mor Yakup Manastırı'na melfono olarak gönderildi. Orada kaldığı süre zarfında rahiplik hayatını benimser ve 1987 yılında Turabdin Metropoliti Mor Timotheos Samuel AKTAŞ tarafından rahipliğin ilk basamağına yükseltilir. 7 Eylül 1997 yılında da

R. Daniel SAVCI

tekrar aynı Metropolit tarafından kahinlik rütbesiyle takdis olunur ve kendisine Daniyel ismi verilir. İngilizce dilini geliştirmek için bir süre İngiltere'ye gönderildi Rahip olduktan bu yana manastır reisi R. Yakup TEKİN'e yardım ederek manastırda büyük gelişmeler gerçekleştirdiler. Bu çalışmalar halen de bütün canlılığıyla devam etmektedir. Halen de Mor Yakup Manastırı'nda yaşamaktadır.

10-Metropolit Benyamin ATAŞ:

İsveç Patrik Vekili Metropolit Mor Diyoskoros Benyamin ATAŞ

Hanno ve Verde oğlu olan Benyamin ATAŞ 1965 yılında Bakısyan'da doğdu. İlkokulu Alagöz Köyü İlkokulu'nda bitirdi. Ayrıca Süryanice öğrenimini ve mesihsel eğitimini de köydeki kilise medresesinde tamamladı. 1980 yılında ailesiyle birlikte İsveç'e göç etti. İsveç'e yerleştikten hemen sonra oranın dilini ve edebiyatını okudu. 1984 yılında dönemin İsveç Metropoliti

Mor Timotheos Afrem Abudi tarafından diya-kosluğun birinci basa-mağı olan "koruyo" rüt-besine, 1986'da Kada-setli Patriğimiz Moran Mor İğnatiyos I. Zekka Aywas tarafından da diyakoslu-ğun ikinci basamağı olan "afudyakno" rütbesine yük-seltildi. Bu süreç içerisinde Süryani Kilisesinde öğretmen olarak görev yaparken, Süryanice eğitimini daha da geliştirmiştir.

Ruhanilik hayatına atılmak amacıyla Hollan-da'daki Mor Afrem Süryani Manastırı'na yerleşti. 1987 yılında Orta Avrupa Metropoliti Mor Yuliyos Yeşu Çiçek tarafından diyakosluğun üçüncü basamağı olan "İncil-i Şemmas" rütbesine takdis edildi. 1988 yılında da ruhaniliğin rahiplik hayatına girme kararı verdikten sonra Kadasetli Patriğimizin emri gereğince, Mor Yuliyos Yeşu Çiçek tarafından rahiplik rütbesiyle terfi edildi. 1989 yılında da Orta Avrupa Süryani Abraşiyesi'ne değişik yerlerde hizmet yapmak üzere Mor Yuliyos Yeşu Çiçek tarafından kahinlik rütbesiyle takdis edildi. 1990 yılında 4 ay süreyle Almanca dili ve 3 ay da Suriye-Şam Patriklik Okulu'nda Arapça dili kurslarını aldı.

1991 yılında Kadasetli Patriğimizin emri üzerine, Amerika ve Kanada Metropoliti Mor Athanasiyos Yeşu Samuel'e ruhani hizmetlerde yardım etmek ve aynı zamanda İngilizce dilini de öğrenmek amacıyla Ameri-ka'ya gitti. Orada 4 yıl süre zarfında gereken görevini ve öğrenimini başarıyla tamamladıktan sonra tekrar patriklik merkezine döndü. Bu hizmetinin karşılığı da

1994 yılında bir mükafaat olarak Patrik tarafından Kutsa Haçla onurlandırıldıktan sonra Hollanda'daki Manastırı'na geri döndü. 1995 yılında Patrik Vekili olarak İsveç' gönderildi. 1996 yılında da Kutsal Sinot'un kararıyla İsve Abraşiyesi'ne Diyoskoros ünvanıyla Patrik Vekili olara Metropolitliğe yükseltildi. Halen de İsveç Patrik Vekil olarak görevini sürdürmektedir. Süryanice, Türkçe Arapça, İsveççe ve İngilizce olmak üzere 5 dil bilmektedir.

11- Papaz Barsavmo ACAR:

Aziz ve Meryem oğlu Barsavmo ACAR, 1944 yılınd Bakısyanda doğdu. Süryanice öğrenimini 1950-195 yılları arasında köyün medresesinde gördü. 1976 yılınd İsveç'e göçtü. 1977 yılında İsveç'in resmi okullarınd Süryanice öğretmeni olarak görev başlamış ve şimdiye kadar aynı görev devam etmektedir. 1991 yılınd Stokholm'daki Süryani Kilisesi'n İsveç Metropoliti Abdullahat Gell Şabo tarafından papaz olarak takdi edildi.

P. Barsavmo ACAR

Eserleri: Dargo, Dargo-1 ve Dargo-2 adlı Süryanice ilköğrenim yapıtlar vardır. Dargo-3 kitabını da yazmay hazırlanıyor.

P. İskender KÜÇÜKKAPLAN

12- Papaz İskender KÜÇÜKKAPLAN:

Afrem ve Sare oğlu olan İskender KÜÇÜKKAPLAN, Beth-Kaşo Denho'nun ailesindendir. 1947 yılında Bakısyan Köyü'nde doğdu. Süryanice ve ruhani eğitimini köyün medresesinde tamamladı. Okuduğu medresede bir yıl öğretmenlik yaptı. 1978 yılında Almanya'ya göç etti. 1985-1988 yıllar arasında Alman okullarında Süryanice öğretmeni olarak görev yaptı. 29.03.1992 tarihinde Giesen'deki Süryani cemaatine Mor Yuliyos Yeşu Çiçek tarafından papazlık rütbesiyle takdis edildi ve halen de Almanya - Giesen cemaatinin papazı olarak görev almaktadır göstermiş olduğu gayretle büyük bir kilise salonu kazandırdı.

P. Melke AKYÜZ

13- Papaz Melke AKYÜZ:

Lahdo ve Azze'nin oğlu olan Melke AKYÜZ, 01.04.1970 yılında Bakısyan Köyü'nde doğdu. İlkokulu Gündükşükro

Köyü'nde bitirdikten sonra Süryanice ile ruhani eğitim almak üzere Mor Gabriel Manastırı'na gitti. Burad kaldığı süre içinde de Ortaokulu bitirdi. Daha sonr Mardin'e geçen Melke AKYÜZ, lise öğrenimini b şehirde tamamladı.

İstanbul Süryani Ortodoks Cemaati'nin isteğ üzerine İstanbul'a gitti. 24.02.1993'te Kadeset Patriğimiz Moran Mor İğnatiyos I. Zekka Ayva tarafından Papaz olarak takdis edildi. Halen İstanbu Süryani Ortodoks Kilisesi'nde görev yapmaktadır.

Melki AKYÜZ, Papazlık görevinin yanı sı Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Halk İlişkiler Ön Lisans Programı'ndaki öğrenimin sürdürmektedir.

14-Horiepiskopos Yusuf ATAŞ:

Horiepiskopos Yusuf ATAŞ

Hanno ve Varde oğlu olan Yusuf ATAŞ 1957 Bakısyan'da doğdu. İsveç Metropoliti Mor Diyoskoros Benyamin ATAŞ'ın ağabeyidir. İlkokul tahsilini köyün okulunda tamamladıktan sonra Mor Gabriel Manastırı'na gitti. Manastırda 2 yıl süre zarfında Süryanice ve Mesihsel

öğrenimini gördü. Ancak daha sonra İstanbul'a yerleşti ve 1976 yılında İstanbul'dan da İsveç'e göç etti. İsveç'e yerleştikten hemen sonra İsveç dilini ve edebiyatını okudu. 1980-1984 yılları arasında İsveç okullarında Süryanice öğretmeni olarak görev yaptı. Bu süre içerisinde kilisede diyakosluk hizmetinin yanı sıra ruhsal öğrenimini de geliştirmiştir.

1994 yılında Södertalje'deki Mor Afrem Süryani Kilisesi'ne Metropolit Mor Klimis Avgin Kaplan tarafından papazlık rütbesiyle takdis edildi. 1998 yılında da Kadasetli Patriğimiz Moran Mor İğnatiyos I. Zekka Ayvas'ın emri gereği üzerine Metropolit Mor Diyoskoros Benyamin ATAŞ tarafından Horiepiskoposluğa yükseltildi. Halen aynı yerde görev yapmaktadır. Konuştuğu diller şunlardır: Süryanice, Türkçe, Kürtçe ve İsveççe'dir.

15-Papaz Aziz AKYÜZ:

Zeytun ve Meryem'in oğlu olan Aziz AKYÜZ, 14.08. 1967 tarihinde Bakısyan'da doğdu. 1974 yılında İlkokulunun birinci sınıfı Köyün okulunda okuduktan sonra dönemin Nusaybin-Gündükşükro (Odabaşı) Köyü'nün Melfonosu olan amcasının oğlu Hori Gabriyel AKYÜZ'ün yanına yerleşti ve İlkokulu orada bitirdi. Bu süreç içerisinde de Süryanice dilini, kilisenin dini kurallarını ve Mesihsel öğretimini de öğrendi.

Süryani göçü yoğun olduğu sıralarda 1980 yılında

ailesiyle birlikte Almanya'ya göç etti. 1985 yılında Almanya'da Ortaokulu bitirdi. 1989 yılında Sanat Okulu'nu bitirerek Makinistlik diploması aldı. Bu meslekte 1997 yılına kadar devam etmesine rağmen, kiliseye yönelik çalışmalarını aksatmamış ve 1996 yılında Sinsheim ve Heidelberg'te Süryani Ortodoks Kilisesi adına yeni bir yönetim kurulu kurarak, bu tarihten itibaren aynı yerde Süryanice dilini de okutmaya başladı.

P. Aziz AKYÜZ

Sinsheim, Heidelberg ve Kirchardt'ta buluna bazı Süryani ailelerinin talebi üzerine, Kadaset Patriğimiz Moran Mor İğnatiyos I. Zekka İwas'ın emriyl 06.06.1997 tarihinde, Kudüs Metropoliti Mor Severiyo Malke Murad tarafından Kudüs'teki Mor Marko Manastırı'nda papaz olarak takdis edildi. Şu ana kadar d takdis edildiği yerlerde hiçbir ücret almadan hizme etmektedir. Diyebiliriz ki bu konuda Süryani Kilisesi'ni ilk ve en güzel örneklerinden biridir. Aynı zamand Süryani cemaatine ait derneğin özel lokalinde Süryanic dilini de öğretmektedir.

16-Rahip Gabriyel (Nıhmo) KÜÇÜKKAPLAN:

R. Gabriyel KÜÇÜKKAPLAN

İbrahim ve Hana oğlu Nıhmo, Beth-Kaşo Denho ailesinden olup 1972 yılında Bakısyan'da doğdu. İlk öğrenimini köyün İlkokulunda tamamladığı sıralarda, Mesihsel eğitimini ve Süryanice öğrenimini de Mor İliyo Kilisesi'nde gördü. Daha küçük yaştayken ailesiyle birlikte Almanya'ya göç etti. Hiç vakit kaybetmeden Alman okullarına devam etmesi ve Almanca'yı öğrenmesi kendisi için büyük bir avantaj oldu. 1996 yılında ruhsal eğitimini tamamlamak için Hollanda'da bulunan Süryani Mor Afrem Manastırı'na gitti. Manastırda kaldığı süre içerisinde rahiplik hayatına girmeye karar verdi. 11.05.1997 tarihinde Mor Yuliyos Yeşu Çiçek tarafından Hollanda'daki Meryem Ana Kilisesi'nde rahipliğin ilk basamağına takdis edildi. 03.05.1998 tarihinde İncil-i Şemmas, 15.11.1998 tarihinde de kahinlik rütbesiyle takdis edildi ve adı Nıhmo'dan Gabriel'e çevrildi. 10.9.2000 tarihinde ruhsal öğrenimini tamamlamak için Şam-Saydnaye Mor Afrem Manastırı'ndaki Teoloji okuluna gitti ve halen eğitimini orada sürdürmektedir. 10.03.2002 tarihinde de Kadasetli Patriğimiz Moran Mor

İğnatiyos 1.Zekka Ayvas tarafından Şam-Saydnaya Mo Afrem Manastırı'nda kutsal haçla ödüllendirildi.

17-P. İsa ACAR: 1963'te Bakısyan'da doğdu. Babas Murat, annesi Nure'dir. İlkokulu köyde okuldan sonr Mor Gabriyel'de Süryanice dil ve din eğitimi aldı 1978'de Gündük Şükro koyüne malfono olarak atandı. 8 9 yıl malfonoluk yaptı. 1992'de Almanya'ya göç etti. 5 Aralık 1999'de Almanya'nın Göterslo şehrine, Mor Diyo nosiyos İsa Gürbüz tarafından, halkın isteği üzerin papaz olarak takdis edildi.

18- Mşamşono Evangeloyo Lahdo ACAR:
Murat ve Nıhame oğlu olan Lahdo ACAR, 1968 yılınd Bakısyan'da doğdu. İlkokulu bitirdikten sonra, Süryanice dili ve ruhsal öğrenimini köyün kilise medresesind gördü. Kiliseye çok bağlı olduğundan dolayı sabah, öğle ve akşam olmak üzere günde 3 defa fiilen kiliseye gitmektedir. Bu güzel hareketinin devam etmesiyle birlikte ruhan eğitimini de yeteri kadarıyla geliştirdi 1991 yılında elektrik çarpmas neticesinde, sağ eli dirsek altı kesildi Bu acı kazadan sonra Kilise Medresesi'ne Melfono olarak görevlendirildi ve halen de aynı görev

devam etmektedir. 1996 yılında diyakosluğun üçüncü mertebesiyle (Mşamşono Evangeloyo: Kilisede İncili okuma yetkisine sahip anlamına gelir) Metropolit Mor Timotheos Samuel AKTAŞ tarafından takdis edildi. Bunların dışında da yurt dışında birkaç tane daha ruhani olduğu ancak biyografileri elimize ulaşmadığından dolayı yalnız isimlerini yazmakla yetindik.

1-P. İsa DEMİR
2-P. Yakup Kas İliyo
3-Rahip Efrem Ablahad
4-P. İliyo ÇELİK

Ruhanilerin dışında Bakısyan'da yetişen ve yüksekögrenim gören birçok kişi de vardır. Bunların hepsileri maalesef yurt dışına gidip tahsillerini orda tamamladılar, bundan dolayı da hepsilerini tespit etme imkanımız olmamıştır. Türkiye'de ise yüksek tahsilini tamamlayan ilk kişi Mardin Horiepiskoposu Gabriyel Akyüz'ün oğlu Yuhanın Akyüz'dür.

Yuhanın AKYÜZ:

Gabriyel ve İşmuni oğlu Yuhanın Akyüz, 02.06.1979 tarihinde Mardin İli'nin Nusaybin İlçesi'ne bağlı Gündükşukro (Odabaşı) Köyü'nde doğdu. İlkokul birinci sınıfı Bakısyan (Alagöz) Köyü'nde okudu. Geri

kalan İlkokul, Ortaokul ve Lise'yi Mardin'de bitirdi. Bu sırada da Mesihsel eğitimini Mardin Kırklar Kilisesi'nde tamamladı. Liseden sonra üniversiteye hazırlık için İstanbul'daki Yıldız Dershanesi'ne 1 yıl süreyle devam etti. 1996 yılında GİRNE AMERİCAN ÜNİVERSİTESİ Uluslararası İşletme Bölümü'nü kazandı. Bir yıl hazırlık olmak üzere iki yıl Kıbrıs't öğrenimini sürdürdü. Bu süreç içerisinde göstermi olduğu üstün başarıdan dolayı okulun birincisi olup İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ İşletme Fakültes İngilizce İşletme Bölümü 2. sınıfa yatay geçiş yapt Burada 3 yıl okuduktan sonra 16.07.2001 tarihind Zeytinburnu Veliefendi Hipodrumu'nda yapıla görkemli bir mezuniyet töreniyle mezun oldu. Temmu 2000 Şişecam'da ve Haziran 2001'de de IMKB'de sta yaptı. Türkçe, İngilizce, Süryanice ve Arapça olma üzere 4 dil bilmektedir.

Yuhanın AKYÜZ

KÖYDE MELFONO (ÖĞRETMEN) OLARAK GÖREV YAPAN KİŞİLER

Papaz Yusuf DEMİR, papazlık rütbesin

yükseldikten sonra köyün kilise medresesini faaliyete sokmuştur.

Köyün medresesinde belirli aralıklarla görev yapan melfonoların (öğretmenlerin) isimleri şunlardır:

1- Yusuf DURSUN: Zaz Köyü'nden olup şu an Almanya'da papazdır. 1953-1956 yılları arasında öğretmenlik yaptı. Bu yıllarda köyde 100 aile bulunmaktaydı.

P. Yusuf DEMİR ve Melfono Murat CAN'la birlikte Medrese öğrencileri 1976 yılında çekilmiş bir fotoğraf

2- Abdo ÇİÇEK: 1956-1957'de görev yaptı. Şimdi İsveç'te papazdır.

3- Murat CAN: 1958 yılından 1975 yılına kadar öğretime ara verilerek boş bir devre geçirildi. Bu uzun süre zarfından sonra tekrar Papaz Yusuf DEMİR gayret göstererek, Mor Gabriel öğrencilerinden Bakısyan doğumlu Şabo oğlu Murat CAN'ı getirmiş ve medreseyi yeniden açmıştır. 1975-1978 yıllarında Murat CAN Melfonoluk yaptı.

4- Gabriel AKTAŞ: 1978-1980 yılları arasında

İncil-i Şemmas/Diyakos Gabriel AKTAŞ (şimdiki köyün Papazı) görev aldı.

Melfono Şabo AKTAŞ ve öğrencileri, Resim 1984 yılına çekilmiş.

5- İliyo DUMAN: 1980-1982 yılları arası.

6- Şabo AKTAŞ: 1982-1985 yılları arası.

7- Gabriel AKTAŞ: 1985-1991 yılları arasınd ikinci kez Papaz Gabriel AKTAŞ

8- Lahdo ACAR: 1991'den bu yana (2003) İncil- Şemmas Lahdo ACAR Bakısyan Köyü Kilisesi'ni Medresesi'nde öğretmenlik yapmaktadır.

İncil-i Şımmas Gabriel AKTAŞ (şimdi köyün papzı) ve öğrencileri

KÖYÜN YAŞADIĞI ÖNEMLİ OLAYLAR

Teknolojinin gelişmesinden önce, Turabdin yöresindeki Süryani köylerin örf ve adetleri ile gelenekleri takdire şayan adetlerdi. Köylüler geceleri, boş kaldıkları günlerde ve tatil günlerinde genellikle köyün papazı yanına veya köy odasına toplanıyorlarmış ve büyük bir iştiyakla papazın ruhsal ve tarihsel konuşmasını dinliyorlarmış. Ruhaninin bulunmadığı yerde de toplumun bilgeli, söz bilimci, konuşkan, tarihçi ve deneyimli olan ihtiyar kişilerinin konuşmalarına kulak veriyorlarmış.

Böylece tarihteki olaylar, masallar, öyküler ve buna benzer maceralar dilden dile aktarılıp hafızalarda kalıyormuş.

Hiç kuşkusuz ki, olayların görgü tanıklarının sözleri ve konuşmaları en güvenilir kaynak olarak kabul edilir. Çünkü küçük yaştaki ilim taştaki nakış gibi sağlamdır ve kolay kolay insanın hafızasından kazınamaz, ölünceye kadar onu sürekli göz önünde bulundurur ve her oturuşunda onu dile getirir. Bu tür bilge, tarihçi, konuşma kabiliyeti güçlü kişiler her köyde her yerde ve

her toplumda vardır. Bakısyan Köyü'nün de en ünlü kişilerden bir tanesi de 1904 yılında dünyaya gelen Hanno Maravge İşih' (Can) dır. Hanno Maravge bilgeliğiyle, söz bilimciliğiyle, güçlü hafıza kabiliyetiyle tarihi bilgileriyle ve konuşmasıyla tanınır ve gelecek nesillere örnek bir kişi olarak kalacaktır.

Hatırladığımız kadarıyla köy odasında bulunduğu zaman, geç saatlere kadar cemaate ders verir veya anlatı gibi ara vermeden konuşurdu. Konuşmasından halk bi haz alırdı. Hanno Maravge, diğer ihtiyarlardan duyduğu tarihi olayları, masalları, sözleri ve öyküleri tıpk bilgisayar gibi hep belleğinde korur ve onları sürekli yen yetişen nesile sözlü olarak aktarırdı. 1970'lerden sonra Süryani göçü başlamasıyla kendisi de 1978 yılında İsveç'e yerleşti ve 1990 yılında orada vefat etti. Ölümünden önce, bizim isteğimiz üzerine Bakısyan Köyü ile ilgil bizlere bir teyp kaseti doldurması talebinde bulunduk İsteğimizi kabul etti ve kasetteki konuşmasını olduğu gib aşağıda yazıyoruz. Tabii ki, köyle ilgili konuşması bütün olayları içermiyor, gördüklerinden ve duyduklarından kısa bir bölümdür. Çünkü o tarihte Adana'ya kadar pamuk toplamaya giden ve Nusaybin'de demiryolu yapımında çalışan Bakısyanlılar varmış. Onların başına gelen olayları ve yaşadıkları maceraları ağzından ve Gello KAMSO'dan şahsen duydum. Ama burada onlardan söz etmiyor. Çünkü kaset bir saatlik konuşmadan müteşekkildir. Buna benzer daha nice havadislerden söz

etmemiştir.

Konuşması: O tarihlerde (1900'lerden önce) her Süryani köyünde iki mahalli parti bulunduğu gibi, Bakısyan Köyü'nde de iki parti varmış. Her Süryani Köyü'nün mahalli partisinin birisi de feodal Kürtlerin partisine bağlıymış. Bundan dolayı Süryaniler, Hıristiyanlığın ruhuna aykırı olan bir çok örf ve adeti Kürtlerden öğrenmişlerdir. Bakısyan Köyü'nün sınır komşusu olan Zağuran (Başyurt) Köyü, büyük bir köy olup ve ona bağlı 14 mezrası da varmış. Zağuran Köyü'nün ile mezralarının lideri Süleyman-Amar'dı. Kendini bölgenin orta sütunu saymaktaydı.

Haco-Hasan da büyük bir liderdi. Haco daha annesinin karnındayken, Eştrako (Ortaca) Köyü'nün lideri Cımmo, Haco'nun babasını öldürmüştü. Haco büyüyünce Keferze (Altıntaş) Köyü'nün lideri İsmail-Varde'nin kızıyla evlenmiş. Üç erkek çocuk babası olduktan sonra, Sarhan Ağa'nın kızı Fayruza'yı kaçırmış ve Dekşurnoyelerin (devlet yanlısı olan genel bölge partisi) liderleri yanına sığınmış. Cımmo ile onun arasındaki düşmanlığından dolayı onu kabul etmemişler. Haco da kalkıp babasını öldüren Cımmo'nun yanına sığınmış. Cımmo da onu kabul etmiş ve kendisine ile üç çocuğuna da birer tüfek hediye etmiş. Onu da, Hah Köyü'nün lideri Raşşo-Hınno'nun kale olarak kullandığı kasırda oturtmuş. Ayrıca Alıkiye Aşiretinden kendisine yiyecek de toplamış.

Yukarıda söylediğimiz gibi Süleyman-Amar cesur ve zalim birisiydi. Kendi partisini güçlendirmek için geceleri köyleri dolaşırmış. Günün birinde Harmes Köyü'ne gitmek üzereyken, Bakısyanlıların hayvanların (keçi, koyun ve sığır) Beylo Köyü'ndeki kuyular üzerinde görür. İsmail-Varde ve Haco'ya haber göndermiş ve onlardan silahlı bir birlik gönderme isteğinde bulunmuş. Onlar da Zahuran'dan ve Hah Köyü'nden 50 kişilik silahlı bir grup göndermişler ve Bakısyanlı Hanıko'nun (dönemin köyün güçlü part lideri) hayvanlarını talan etmişler. Talanı Hah Köyü'ne doğru gönderirken, Süleyman-Amar da kuyu başında su içmekteydi. İsmi bilinmeyen bir Bakısyanlı onu görmüş köyün kilisesinin damına çıkmış ve onu tüfekle öldürmüş. Diğerleri talanı götürmeyi devam etmiş ve onun cesedi kuyu üzerinde kalmış. Ancak daha sonra Seyidler.[5] civar köylerden gelip cesedini götürmüşler Talanı götürenler de koyunları ve keçileri kend aralarında paylaşmışlardır. Bakısyanlı ailelerin bir kısmı Beth-Kaşişo Denho, Beth-Brahım, Beth-Abdalla ve Beth-Mirke aileleri, Cımmo ve Haco'nun partisinden idiler. Bu aileler, Hanıko'nun partisinden olmamalarına rağmen, Hanıko onlardan intikam almak istememiş "Eğer onlar hayvanlarımızı talan ettilerse, biz de onların adamını öldürdük, o zaman neticeyi bekleyelim" demiş.

Bahar mevsiminde yani Mart ayında, Cımmo ve Haco partisinden olan Bakısyanlılar, Hah Köyü'ne

onların yanına yerleşmişler. Köyün geriye kalan partisi de köyde kalmış. O yılda büyük bir kıtlık yaşanmış ve halk çok perişan olmuştu. Hah Köyü'ne yerleşen Bakısyanlılar 3 ay sonra yani hasat zamanında onlardan 15 adam kendi tarlalarına bakmak için köye dönmüşler. Köye geldiklerinde şu manzarayla karşılaştılar: Kendi tarlaları Zağuranlılar tarafından hayvan gübresiyle gübrelenmiş, ekilmiş ve arpaları biçtiklerini görmüşlerdir. Durumu hemen Haco'ya intikal etmişler ve Haco da, Hanıko'ya tehdit şeklinde uyarı bir mektup yazmış ve onu Seyid bir kişiyle göndermiş: "Partime bağlı Bakısyanlı ailelerin mallarına dokunacak olursanız, babamın mezarına yemin ediyorum ki, bütün ekinlerinizi yakacağım" demiştir. Hanıko akıllı birisi olduğu için Zahuranlıları bu tür eylemleri yapmaktan men etmiş. Daha sonra Hah Köyü'ne giden köylüleri kendi ekinlerini biçmeye çağırmışlar ve onlar da Bakısyan Köyü'ne dönüp kendi ekinlerini toplamışlar. Böylece köydeki her iki grup anlaşmış ve uzun bir süre barış içinde yaşamışlar.

5 Seyidler; Hz. Muhammedin soyundan olduklarını iddia edenler bu lakapla tanınmaktadırlar.

KIRMIZI KAR DÖNEMİ

1911 yılında kırmızı kar yağdığına dair söylentiy şimdiye kadar halk arasında anlatılmaktadır. Kırmızı ka yağması halkın inanışına göre, kötü bir işaret sembolüdü ve çok kan döküleceği anlamına gelmektedir. 1911 yılının sonbaharında köyde 19-45 yaş arasında olan 19 kişi Siirt' ve Bitlis'e ihtiyata götürülmüş. Ayrıca askerliğe gönderilmek üzere halktan yiyecek ve giyecek toplanmış Götürülen 19 kişiden yalnız üç kişi (Malke-Havşap Gevriye-Miho ve İşo-Malkine) sağ olarak evlerine dönebilmişler. Geri kalanlar şehit olmuş. Şehit olanların isimlerini tespit edebildiğimiz şahıslar şunlardır:

1 - Lahdo Kate
2 - Savıne Abdalla
3 - Şabo Slivo
4 - İşıh Hannıko
5 - Gevriye Bahat

KITLIK DÖNEMİ

Türkiye'de yaşanan iki tane kıtlık dönemi vardır. Birinci Kıtlık Dönemi: 1875 yılında meydana gelmiştir. O tarihlerde (1870) Diyarbakır Kazası'na bağlı Süryaniler'in genel nüfusunu tespit eden Rahip Abdullah Satuf Sadedi'ye (sonradan patrik) göre Bakısyan Köyü'nde 54 aile yaşamaktaydı. Ailelerin isimleri başlıca şunlardır:

Aile sayısı	Nüfus sayısı
1-Papaz Denho	5
2-Gevriye Yahko	10
3-Şemun Yakup	4
4-Haydo Fırro	2
5-Asmar Affo	5
6-Abdalo Şemun	2
7-Yakup Murad	4
8-Savme Sefer	4
9-Saliba Asmar	2
10-Abdallah Antar	3
11-Barsavm Gevriye	2
12-Savme Şamara	4

13-Gevriye Zayte	2
14-Gevriye Saliba	2
15-Şemun Asmar	1
16-Yuhanon Şabo	3
17-Savme Cello	2
18-İliyo Şemun	2
19-Kamso Sefer	1
20-Mirza Şemun	1
21-Savme Hınde	2
22-Afrem Şemun	...
23-Kerimo Barsavmo	...
24-Saliba Fakko	4
25-Lahdo Yahko	...
26-Lahdo Havşab	1
27-Aday Karkuş	2
28-Gevriye Yahko	1
29-Murad Asmar	1
30-Melke İşo	2
31-Şehho Yeşuh	...
32-Maravge Saliba	2
33-Savme Katte	1
34-Mırdiyo Mesut	1
35-Murad Maravge	1
36-Esmer Mırdiyo	1
37-Yavsef Hido	2
38-Barsavmo Griğo	1
39-Malke Esmer	1

40-Şahino	1
41-Saliba Şemhun	1
42-Danho Yavsef	2
43-Yavno Papaz Gabriyel	2
44-Şemun Brahim	1
45-Zoğe Gevreye	2
46-İsa Mirza	1
47-Yavsef Lahdo	1
47-Yavsef Lahdo	1
48-Yakup Hanno	1
49-Barsavm Papaz Şemun	1
50-Havşo	1
51-Şabo Zeytun	1
52-Yavsef Melke	...
53-Romi Keçço	...
54-Hanna Saliba	...
Toplam: 123	

Yukarıdaki listede yalnız 6 ailenin nüfusu kaydedilemediği görülmektedir. Bunları da ikişer kişi olarak hesaba kattık.

İkinci Kıtlık Dönemi: 1942 yılında olup ve ikinci ihtiyata rastlamaktadır. Bu tarihte köyün nüfusu 70 aileden ibaretti. Kıtlık yüzünden köylüler, geçimlerini sağlayabilmek için civar Kürt Müslüman köylerine dağılmışlardı. Bazıları da Suriye'ye göç etmişlerdi. Köyde

yedi aileden başka kimse kalmamıştı. Kıtlık üç yıl devam etmiş. Üç yıl sonra ekonomi düzelmeye başlayınca Müslüman civar köylerine giden köylüler hepsileri geri dönmüşlerdir. Suriye'ye gidenlerin bir kısmı ise tekrar geri dönmüş, bir kısmı da orada kalmıştır.

SÜRYANİ GÖÇÜN ACISI

Başvurduğumuz tarih verilerine göre, öteden beri Beth-Nahrin/Mezopotamya Süryaniler'in öz anayurdu olduğunu ve halen de burada yaşamaya devam ettiklerini söyleyebiliriz. Maalesef 20. yüzyılın başlarına girmemizle birlikte bu köklü halk anayurdunu terk ederek göç etmeye başladı. Bu göçün sebepleri değişik nedenlere bağlamamızla birlikte onu dört merhale ile sıralayabiliriz:

Birinci merhale: 1895'den başlayarak 1930'lu yıllarına kadar Amerika, Kanada, Brezilya, Arjantin ve Venezüella gibi ülkelerine devam etti.

İkinci merhale: 1942 yılında ihtiyat ve kıtlık döneminde Suriye, Lübnan, İsrail, Irak ve Ürdün ülkelerine,

Üçüncü merhale: 1965'lerde İstanbul'a,

Dördüncü merhale: 1975'lerde Avrupa'nın değişik ülkelerine olmuş ve halen de devam etmektedir.

Bakısyan Köyü'nün göç dalgası ise, son iki merhale ile başlamıştır. 1960'larda köy 120 aileden oluşurken, bugün sadece 15 aile kalmıştır.

KÖYDE MUHTARLIK YAPANLAR

Başvurduğumuz bazı ihtiyar kişilerin sözlü tarihinin verilerine göre; Osmanlı İmparatorluğu döneminde ve Türkiye Cumhuriyeti kuruluşundan günümüze kadar köyde muhtarlık yapan kişilerin isimleri şunlardır:

1- Osmanlı İmparatorluğu Dönemi'nde Muhtarlık Yapanlar: Kesin tarihi bilinmemekle birlikte 19.yüzyılın ortalarında dilden dile anlatılana göre; köyün muhtarlığı Odomkilerin familesi/kabilesinin elindeydi. Muhtar da Beth-Kettelerin akrabası olan **Şemune Barsavmo** idi. Odomkiler kendi aralarında anlaşamadıklarından dolayı muhtarlık Beth-Hanıko familesinin eline geçtiği bilinmektedir. Geçiş tarihi kesin olarak bilinmemektedir. Fakat Mardin'deki patriklik arşivinde bulunan ve 25 Ağustos 1896 yılında Bakısyan Köyü muhtarı

---

6 Patriklik arşiv dosyası, Mardin Kırklar Kilisesi, No: 24/45

Yuhanon'un mührüyle mühürlenmiş Süryanice bi mektup, Gevriye oğlu **Yuhanon**'u cezaevinden çıkardığ için Patrik Abdulmesih'e teşekkür amacıyla gönderilmiştir.[6] Ayrıca bu mektubun dışında 24/46 numaralı dosyada bulunan ve 20 Mart 1896 tarihinde Arapça ile yazılmış başka bir mektup Köy Muhtar **Hanun Gevriye** ile köy heyeti tarafından Patrik Abdulmesih'e gönderilmiştir.

Mektupta; "Köyün nüfusu önceden 150 aile olduğundan söz ederken, yakındıkları bazı sebeplerden dolayı 60-70 aileye indiğini vurgulamaktadırlar." Anlaşılan o ki, o dönemin muhtarı Beth-Hanıko familesinden olan Yuhanon (Hanıko) idi. Bu konuyu teyit etmekte olan başka bir güvenilir kaynak da Kilisenin iç duvarında bulunan bir yazıttır. (Bkz. S. 20)

Köyün muhtarlığı Beth-Hanıko familesinin eline geçtikten sonra köylülere uyguladıkları baskıdan dolayı köyün tanınmış bazı aileleri Ortodoksluk mezhebinden Katolik mezhebine geçmek zorunda kalmışlardır.

Katolikliğe geçiş yapan ailelerin isimleri şunlardır:

1 - Beth-Kaşo Denho
2 - Beth- Abdalo
3 - Beth-Şıho
4 - Beth-Slivo

5- Beth-Muksi
6- Beth-Sefer
7- Hannokiler

Katolikliğe geçiş yapan ve yukarıda isimlerini andığımız bu aileler, Katolik Kilisesinden aldıkları maddi destek sayesinde, Mor İliyo Kilisesi'nin güneydoğusunda ev olarak kullanılan bir mekanı kendilerine ayrı bir kilise yaparak, Beth-Hanıko kabilesine karşı yeni bir güç teşkil etmeye başlamışlar. Bu ittifakın neticesinde, muhtarlığı da onlardan almışlardır. Beth-Slivo ailesinden **Şabo** isminde birisi muhtar olmuş ve bu kişi 1911 yılında seferberliğe götürülmüş ve şehit düşmüştür.

Birinci Dünya Savaşı'ndan önceki yıllarda da, Beth-Hanıkolar'ın baskısından dolayı, Fakko'nun oğlu İşıh (Silo Samyo'nun babası) ve Beth- Mirze ailesi Müslumanlığa geçiş yaptılar. Bu ailelerin çocuklarını büyük bir kısmı daha sonraki yıllarda Hıristiyanlığa geri dönüş yaparken, bir kısmı da halen Müslümanlıkta devam etmektedirler.

Birinci Dünya Savaşı'nda yaşanan bazı sebeplerden dolayı köy halkı köyü terk etmek zorunda kalmıştır. Köy uzun bir süre boş kalırken, komşu köyler, köyün mezralarına yerleşmiş ve köyün bütün emlakını kendi aralarında paylaşmışlar. Değişik yerlere dağılan köylüler, 6-7 yıl sonra Çelebi Ağa'nın Zahuran bölgesinde aşiretlerle yapmış olduğu bir toplantıda,

Süryaniler'i tekrar köye geri getirme talebinde bulunmuş fakat aşiret reisleri Çelebi Ağa'nın talebine sert bir tepki göstermişlerdir. Toplantıdan herhangi bir netice alınamamıştır.

Bir süre sonra Çelebi tekrar aynı yerde ikinci toplantıyı gerçekleştirmiş ve tekrar aşiret reislerine aynı talebini yinelerken, aynı tepkiyle karşılaşmış oldu. Fakat kendisi olayın üzerine büyük bir cesaretle gitmiş, köylüleri değişik yerlerden toplamış ve onları tekrar köye yerleştirmeyi başarmıştır. Bu sefer Odomkiler'in familesinden **Maravge ASLAN**'ı köyün liderliğine getirmiştir. Maravge ASLAN bu görevi yarım asır kadar büyük bir başarıyla yapmıştır. Diğer komşu köylerden gelen ve Köyün mezralarına yerleşen aileleri çıkartmış, Derkup/Karagöl Köyü'nü Ablahad Halako isminde birisinden satın alarak tekrar Bakısyan Köyü'ne kazandırmıştır. Çünkü Derkup Köyü'nün gerçek sahipleri .... borçlarından dolayı köy haczedilmiş ve icraya verilmişti. Midyat doğumlu olan Ablahad Haloko, köyü icradan satın almıştı. Bu zat buna benzer daha nice aktif çalışmalarından dolayı çevrenin saygınlığını kazanmış ve nüfuz sahibi olduğuna dair halen yabancı halk tarafından teyit edilmektedir.

2-Türkiye Cumhuriyeti Dönemi'nde Muhtarlık Yapanlar: Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşuyla birlikte köy için de artık yeni bir dönem başlamış olup Cumhuriyetin muhtarları da şunlardır:

1-Gevriye MİHO: Tarihi kesin olarak bilinmemekle birlikte, bir yıl muhtarlık yapmış.

2-İsa ASLAN: Griğo ASLAN'nın babasıdır. Bu zat da geçici olarak bir yıl muhtar olmuş.

3-Maravge ASLAN: 35 yıl süre ile muhtarlık yapmış.

4-Musa ÇELİK: 1950-1953 yılları arasında,

5-Use DUMAN: 1953-1954 yılları arasında,

6-Şabo AKTAŞ: 1954-1960 yılları arasında, Cemal Gürsel'in inkılabında ondan alınmıştır.

7-Yakup ÇELİK: 1960-1977 yılları arasında,

8-İbrahim AKTAŞ: 1977'den günümüze kadar devam etmektedir.

KÜLTÜREL GELİŞMELER

Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra köyde Süryanice okuyanların sayısı oldukça azalmıştı. 1950'lerden sonra Bakısyan Köyü'nün Kilisesi'nde medresenin açılmasıyla birlikte Süryanice okuyanların sayısı çoğaldı. Türkçe okuyan ve konuşan doğru dürüst kimse yoktu, sadece bazı kişiler Türkçe'yi askerlikte öğrenebiliyorlardı. 1965 yılında devletin kültürel faaliyetleri başlamış oldu ve köyde bir okul açmıştır. Okul açıldığında köyün

gençlerinin çoğu ve bütün erkek ile kız çocukları okula büyük bir iştiyakla okula gitmeye başladılar. 1966 yılında okulda öğretmenlik yapan Mardin doğumlu Kemal PALANCI tarafından çekilen iki adet fotoğraftan anlaşıldığı gibi.

1966 Yılında çekilen Alagöz/Bakısyan Köyü ilk okulunun 1 ve 2 ci sınıfın öğrencileri

Bu sevindirici ve güzel kültürel hizmetin köye gelmesiyle birlikte, köylüler bir yandan oldukça mutlu olurken, bir yandan da derinden üzüldüler, çünkü aralarında büyük bir anlaşmazlık ortaya çıkmıştır.

Okulun açıldığı yıllarda köyün ekonomik durumu oldukça zayıf ve köy iki mahalli partiden oluşmaktaydı. Okulun yerini tespit etme hususunda anlaşmadılar. Her iki parti de, kendi menfaati doğrultusunda okulu istediği yerde inşa etme çabasındaydı. Bu anlaşmazlık yüzünden her iki parti arasında büyük bir kavga meydana gelmiştir. Olaya, köyün sınır komşuları Müslüman olan Zahuran aşireti de partinin birisini desteklemek üzere köye hücum etmesi sonucunda, köy bir savaş alanına dönüşmüştü. Hıristiyanlardan şimdiki köyün Papazı Gabriel AKTAŞ'ın babası Şabo AKTAŞ, köye hücum eden Zahuran aşiretinin köye girmesine engel olurken, kör bir kurşuna hedef olmuş ve yaşamını yitirmişti. Ayrıca köyü talan etme niyetinde olan bu aşiret, köylüler kendilerini savunmak amacıyla karşılık vermişler. Neticede köy, bir yaralı daha verirken, aşiret de bir ölü ve birkaç yaralı vermiştir. Yapılan şikayet üzerine, güvenlik birimlerinin araya müdahale etmeleriyle aşiret, köyü terk etmek zorunda kalırken köyün hayvanlarını çoğunu da talan etmişlerdir.

Esas konumuz olan okul 1987 yılına kadar faal bir durumdaydı. Ancak bu tarihten sonra bölgede ortaya

çıkan PKK olayından dolayı okul 2000 yılına kadar eğitime kapandı. 2000 yılında okul tekrar eğitime açıldı.

ULAŞIM

Köyün ulaşım sorunu son yıllara kadar gerçekten çok zor bir durumdaydı. Bu da köyün stratejik yapısından kaynaklanmaktadır. Çünkü Köy, Midyat-Dargeçit anayolunun 6-7 kilometre doğusunda kalmaktadır. Köylüler anayola ulaşabilmeleri için sürekli 6-7 kilometre üç ayrı yere yürümek zorunda kalıyorlardı. Batıdan Çuka Köyü'ne, kuzeybatıdan Serdef (Altıyol) Köyü'ne ve güneyden de Hah (Anıtlı) Köyü'ne ulaşım sağlanmaktaydı. Köylüler bütün ihtiyaçlarını hayvanlar sırtında bu üç yerden anayola kadar ulaştırdıktan sonra ancak araba yüzü görebilirlerdi. 1983 yılında Hah Köyü'nden Bakısyan'a yeni bir yol açılmıştır. 1995 yılından itibaren civar köylerin bütün yolları asfalt yapılırken, 3.5 km. mesafelik bu yolun da asfaltlandırılması için defalarca resmi müracaatlar yapılmasına rağmen bir türlü sonuç alınamadı. Ancak 1999 yılında üzerine beyaz toprak döküldü, fakat yine de asfaltlanamadı. 2000 yılında yol, asfaltlanma programına alınmasına rağmen tekrar üzerine iri taşlar döküldü. Bu sefer yol daha da daralmış ve asfaltlanmama sebebi bir türlü anlaşılamadı. Nihayet 2001 yılında asfaltlandı ve

köylüler artık rahat bir şekilde kış yaz demeden ulaşım yapabilmektedirler.

1991 yılında da Serdef'ten de başka bir yol daha açıldı yalnız üzerine çakıl veya beyaz toprak henüz dökülemedi. Bu yolu da ara sıra kullanmaktadır.

Uzun bir süre kullanılan Çuka patika yolu açılamazken, şu an tamamen terkedilmiş durumdadır.

SOSYAL HİZMETLER

1984 yılında köy elektriğe kavuştu. Bu tarihte köyde 50 aile yaşamaktaydı. Elektriğin köye getirilmesinden sonra köylüler, kuyularda biriken yağmur suyundan kurtulabilmeleri için Turabdin Metropoliti Mor Timotheos Samuel AKTAŞ'ın gayretiyle ve D.K.B.'nin katkısıyla 1985 yılında köyün güneyinde yer alan 250 metre derinliğinde yer alan bir su kuyusu açıldı. Daha sonraki yıllarda devlet tarafından da bir su deposu yapıldı ve su şebekesi bütün evlere dağıtıldı. Ne yazık ki, yapılan su deposunda çatlaklar ortaya çıkmasıyla birlikte sürekli su sızıntısı meydana gelmekteydi. Her ne kadar tamir edilmişse de sızıntı önlenemedi. Yurt dışında yaşayan köylülerin katkılarıyla 2002 yılının son baharında eski depodan daha büyük ve daha sağlam 100 tonluk yeni bir su deposu yapılmış ve 2003'te faaliyete geçti.

Yapılan bu hizmetler köyün sosyal yaşantısını bir yandan tamamen değiştirirken, bir yandan da göç nedeniyle köy boşalma derecesine yavaş yavaş yaklaşıyordu. Su kuyusunun açıldığından bu yana köylüler kuyularda biriken yağmur suyundan kurtulmalarının yanı sıra, her yıl da bütün aileler birer sebze bahçesi de ekmektedirler.

Ayrıca 1988 yılında köye telefon hattı da çekilerek, köylüler artık köyden göç eden akrabalarıyla rahatlıkla konuşma ve hasret giderme imkanı buldular. Köylüler bu üç hizmetten dolayı oldukça memnun oldular.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Bakısyan Köyü; her Bakısyanlının öz vatanıdır. İkamet ettiği yer önemli değildir, önemli olan köye karşı olan yükümlülüğünü yerine getirmek ve köyün sevdalısı olmaktır. Her ne kadar diğer köylere ve yerleşim alanlara nazaran geliri az, yaşamı zor ve coğrafi yapısı dağlık ve ormanlıksa da onu sevmelidir. Herhangi birinin annesi ve babası fakir, rençber olabilir öyle olduğu zaman onları dışlamalı ve hor görmeli mi? yoksa onlara saygı, sevgi göstermeli ve yardım etmeli? Tabiidir ki; sevgi, saygı ve yardım etmelidir. Böylece her Bakısyanlının değişik sebeplerden dolayı her ne kadar bedensel olarak uzaklara göç etmişse de ruhen ve kalben köyde olmalı ve yaşamalıdır, çünkü köy onun annesi ve babası sayılır.

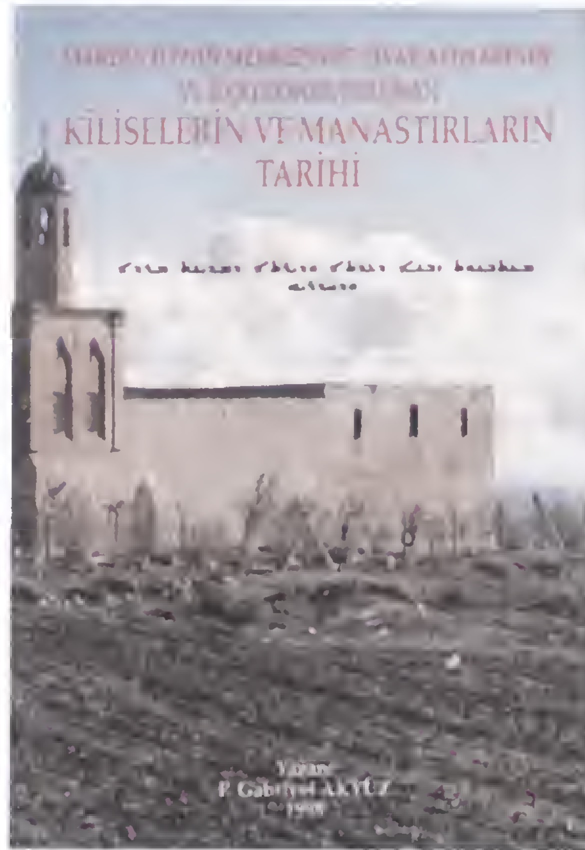
Bununla birlikte bütün Bakısyanlılar, imkanları elverdiği takdirde köyün sosyal ve kültürel açıdan gelişmesi bakımından maddi ve manevi yardımlarını esirgememeleri ve fırsat buldukları takdirde gelip ziyarette bulunmaları da çok önemlidir. Bunu yaptıkları takdirde kendi köylerine karşı olan vefa borçlarını da ödemiş olacaklardır.

KAYNAKÇA

-Yazılı kitabeler
-Görgü tanıkların sözlü konuşmaları ve ropörtajları
-Yazılı belgeler vb. Kaynaklar Kitabın içind
gösterilmiştir.

Sayfa: 102
Boyut: 21 X 14,5

Sayfa: 160
Boyut: 21 X 14,5

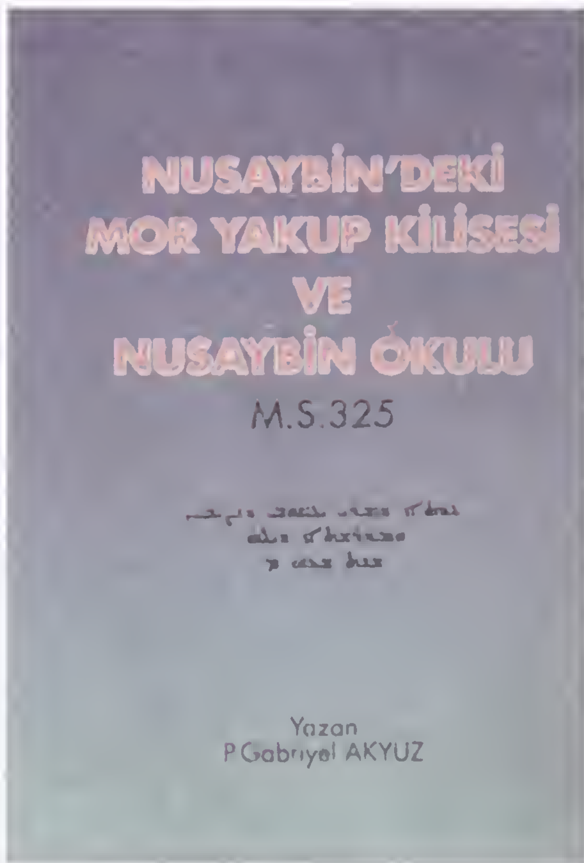
Sayfa: 55
Boyut: 19 X 13,5

Sayfa: 35
Boyut: 19 X 13,5

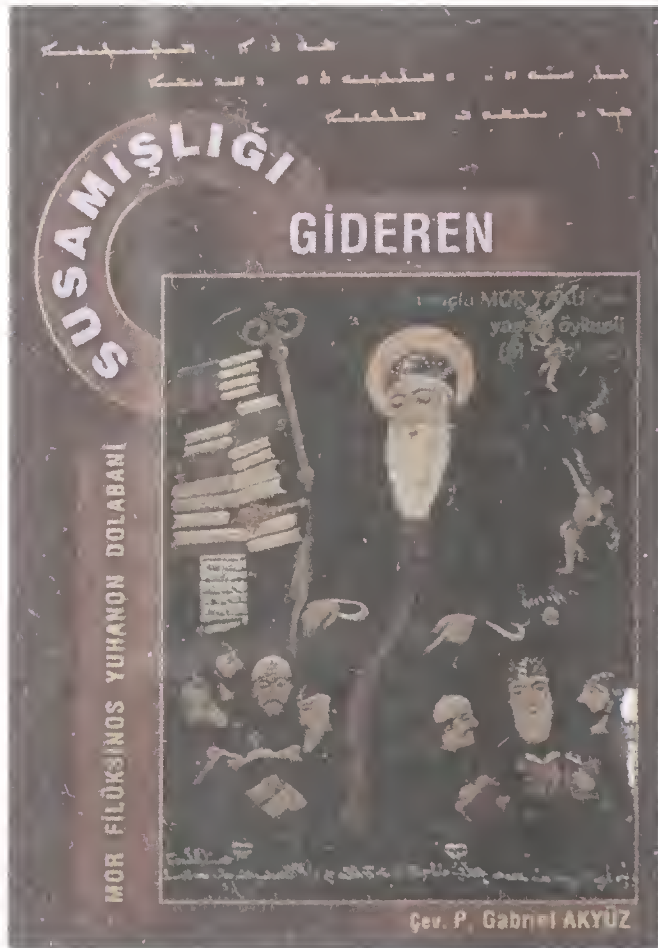
Sayfa: 35
Boyut: 19 X 13,5

Sayfa: 45
Boyut: 19 X 13,5

Sayfa: 35
Boyut: 19 X 13,5

Sayfa: 45
Boyut: 19 X 13,5

SÜRYANİ MÜZİĞİ

ܡܘܣܝܩܝ ܣܘܪܝܝܐ

EDEBİYATCI
BAŞDİYAKOS
NİHMETTALLAH
DENNO
BAĞDAT-IRAK
1946

TÜRKCESİ
P.Gabriyel AKYÜZ

Sayfa: 47
Boyut: 19 X 13,5

OSMANLI DEVLETİNDE SÜRYANİ KİLİSESİ

P. Gabriyel AKYÜZ
Mardin-2002

Sayfa: 169
Boyut: 29,7 X 21

ISBN 975-8233-10-6
9 789758 233106